27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7279 14 ՄԱՐՏ 1910 ԿԻՐԱԿԻ 27 Mars 1910 27me année N. 7279

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ
Ձեռագիրներ ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ. էջը
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
[illegible]
[illegible]

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ԿԸ ՅԱՏԿԱՑՆԷ

1.— Ձեռքէ ծախուած իւրաքանչիւր «Արեւելք»ի վրայ մէկ փարա։— 2.— Վերաբացման բաւականէն (24 դեկտ.) յետոյ գալիք բաժանորդագրութեանց իւրաքանչիւրէն 10 ղրշ.— 3.- Իւր 800 ոսկի բերքին ընդունուած բաժանորդ. պահանջին 100էն 25 բ, այսինքն 200 ոսկի.— 4. Հաւանիքի ծանուցմանց ու մահազդի վրայ 20 ակոմ ղրշ — 5.- Թաղ. խորհուրդի, եկեղեցւոյ, պատարագի ծանուցմանց իւրաքանչիւրէն 5 ղրշ.

ՍԱՂԻՄԱՅԻՆԵՐԸ

Երուսաղէմի մեր ազգայինները, եթէ ներելի է կարծել թէ Դաւթի քաղաքին մէջ ունինք տեղացի հայ ազգայիններ, հաւաքական դիմումով մը խնդրած են իրենց բարլամենտական ներկայացուցիչներէն որ հաճին Օսմ. Խորհրդարանի մէջ, իբրեւ շատ կարեւոր հարց, յայտնել թէ ցորչափ Հրեաստանէ դուրս նետուած չեն Մատթէոս վրդ. ու իրենները, որոնք Պոլիսէն դարձան Եաֆա, Ս. Յակոբի Միաբանութիւնը խաղաղութիւն չպիտի գտնէ վանքին պարիսպներուն տակ։

Լուրը ինքնին շատ պարզ ու ինքնին բաւական ալ բարեքիկ է, մանաւանդ բարեկարգութեան ջերմութիւնով մը տաքցած, քիչ մըն ալ ազգասիրութիւնով խառն, մէկ խօսքով՝ լաւ լուր մը։

Եւ սակայն ապաժաման ազգասիրութի՜ւն, որ կ'երեւի թէ ծնունդ և սնունդ սկսած է առնել վանքին պարիսպներուն բոլորտիքը։ Լաւ. ո՞ւր էին հապա մեր այդ ազգայինները, ինչո՞ւ ցոյց չտուին իրենց բարեպաշտ գոյութիւնը, երբ վանքը իսկապէս աւազակութեան վայր կը դառնար տարիներով. ինչո՞ւ ճիգ մը, բողոքի թեթեւ արտայայտութիւն մը չըրին երբ բարեպաշտ շնորհաւնակներու ձեռքով վանքին գոհարեղէնները, սրբապիղծ մատներով խաչերէն, սաղաւարտներէն, թագերէն կորզուած, աւետարաններուն արծաթապատ կողքերը յափշտակուած, թանկագին գորգերը ծրարուած, ճամբայ կ'ելլէին դէպի բուրգերու հայրենիքը՝ կարմրուկ ոսկիներու վերածուելու։ Շնորհաւորելի է այդ նախանձաւորութիւնը սաղիմեան այդ ազգայիններուն քով։

Ասոնք, իբրեւ ապաժաման ազգայիններ, իրենց դիմումին համար ընտրած են այն ճամբան ուրկէ վերջերս տեղի ունեցան սաղիմեան բոլոր դիմումները։ Այդ ազգայինները, եթէ իսկապէս ազգայիններ էին, անտարակոյս կը բռնէին այն ճամբան որ իրենց դիտողութիւնները կամ թէ գանգատները պիտի տանէր ուղղակի Ազգ. Պատրիարքարան։ Ինչպէս կ'երեւի, հաճելի թուած չէ իրենց այդ ուղին, և տարբեր ուղղութիւնով մը բացած են իրենց բողոքի դուռները՝ Ցէ՛ֆ, Թող քալեն։

Մեր կողմէ անոնց ըսելիքը անշուշտ աս է թէ սաղիմեան ազգայինները մեզի համար նորութիւն են. ազգը լաւ գիտէ թէ վանքին բոլորտիքը ապաստան դառած է թշուառական սանդուածներու թափթփուք մը որ այսօր հայ է երբ շահ ունի, վաղը կորսէ երբ վախ ունի, հետեւեալ օրը չգիտեմ ի՛նչ սրականութիւն։ Համիտի օրով պարզապէս փորձանք եղած են վանքին համար։

Ի՛նչ է ուրեմն որ կը փոթորուի այդ ազգասիրական լուրին տակ. պէտք է գիտնալ ասիկա։ Սաղիմացիները, երեւի համոզուած որ եթէ վանքը իսկապէս կը մնայ կարգի և կանոնի տակ, ուր կը դառնայ իր ունեցածներուն, հաշիւ, պարտք, պահանջք չափի ներքեւ կ'առնուին, ա՛լ իրենց բաժին չելլեր վանքին հայկաւարար։ Որո՞ւ պիտի երթան հապա այն ստակները որոնք ազգասիրաբար տրամադրուած են այսինչ գեղանի ուհիին, այն ինչ շնորհագեղ աւկնոջ, այն ինչ փափկասուն հարսին, որ Սարոնի ծաղիկն է, հովիտներու շուշանն է։ Այդ վախն է որ այժմէն ազգասիրաբար կ'ոգեւորէ մեր այդ չգիտեմ ի՛նչ տարրերով բաղադրուած ազգայինները՝ ի նպաստ վանքին բարեկարգութեան։

Ու զարմանալի չէ որ Դանիէլ վրդ. իբրեւ տեղապահ վանքին մէջ բազմած ատեն, հարկ չի տեսներ ո՛չ այդ կարգի թելադրութիւն մը ընել ազգին և ոչ իսկ բողոքի արտայայտութիւն մը. ու հիմա վանքին խաղաղութեան հոգովը կը տագնապի մեր սաղիմեան ազգայնութիւնը։

Թող սեղերնին ծանր նստին։ Ազգը չպիտի մոռնայ անշուշտ թէ ասոնք, այն սաղիմացիներն էին որոնք դաշնակից սատանայական Միաբանութեան մը, իրենց սպառնալիքները զինեցին Պատրիարքարանի պատգամաւորութեան դէմ ու խե՛ղճ Աշոտ եպիսկոպոսը, սիրտը դողի մէջ, դժուարաւ վերջին շունչը առաւ Եաֆա ու անկէց ալ շոգենաւ, ուխտ ընելով անգամ մըն ալ չդառնալ Աւետարանի խաղաղութեան հայրենիքը։

Ասոնք, իրենց վերջին դիմումին մէջ, անգամ մըն ալ ցոյց տուին թէ ի՛նչ գոյն, ի՛նչ համ, ի՛նչ ծաղիկ ազգայիններ են։ Շա՛տ շնորհակալութիւն իրենց. Թող չչարչարուին վանքին խաղաղութեան հարցովը, ազգը պիտի գիտնայ անշուշտ իր ընելիքը։

ՀՐԱՆԴ

ԱՐՀԱՒՐԱԼԻՑ ՏՌԱՄ ՄԸ

ՀԱՅՈՒ ՄԸ ՀԱՄԱՐՁԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Շաբաթ օր բազմահենցի երիտասարդ մը կաշի ծախելու կուգայ Մէյտան. գնողը Թուրք մը ըլլալուն՝ ուրիշ Թուրք մը սակարկութեան պահուն մէկէն ի մէկ կը հայհոյէ հայ երիտասարդին՝ իր խօսքին անսաստած ըլլալուն ու իր կարած գնով կաշին չտալուն։ Հայ երիտասարդը չհանդուրժելով այդ նախատինքին կը փոխարինէ թէ՛ անոր հայհոյանքին և թէ ապտակին։ Այս չնչին միջադէպը սակայն մեծ համեմատութիւններու ծնունդ կուտայ որովհետեւ հոն գտնուող ուրիշ Թուրքեր «իսլամիզ պատիւ մը քի կեավուր պէօյլէ ճէսարէթ ալըրսը» պոռալով կը յարձակին անմիջապէս երիտասարդին վրայ ու քարով, փայտով, ինչ ինչ գործիքներով կը սկսին հարուածել խեղճը, չթողալով նաեւ հանչել ու պոռալ չէզոք մնացող Թուրքերուն ու նոյնիսկ զանոնք հարկադրել որ իրենց կրօնքին վրէժխնդիր ըլլան այդ «իրենց սուրբ կրօնքին հայհոյող անհաւատ կեավուրին»։ Հոն գտնուող բազմաթիւ Հայերու կողմանէ ոչ մէկ օգնութիւն գտնել տղան արդէն ստանալիք եղած՝ վրէժխնդիր խուժանի բարկութիւնը չէր հանդարտեցուցած, երբ դիմացէն մէկին փամփուշտ փայտաշերոր մը մէջ կը նետուի ու անոտքին բիրի հարուածով մը տղամարդին գլուխը կը ճեղքէ և հրամէր կը կարդայ իսլամական կրօնքը անպատուող Հայը սատկեցնել, ոչնչացնել. ու այդ պահուն երկու Հայ կը փորձեն միջամտել աղաչելով, պաղատելով. բայց այս սարսափ վերաբերմունքը աւելի կը փոթորկէ խուժանը որ անոնցմէ պոռչտուքով մը կը խոյանայ իր զոհերու թիւը աւելցնել, երբ բարեբախտաբար ոստիկաններ կը հասնին ու վերջ կուտան միջադէպին երկար դժուարութիւններով։

Այս պարագան կարի ձգտեցուցած է հայ և թուրք յարաբերութիւնները աւելի թալով մեր հարևաններուն կասկածին ու մեր խոհեմապաշտներու վիվլանքին։

* * *

Այսպէս խանդավառօրէն եղբայրանալու — առանց արիւնոտ երէկի տխուր դրուագները յուշածելու — մեր իբր օսմ. հայրենասէր քաղաքացի բոլորանուէր, խոլ ջանադրութիւններուն պահուն ո՛րչափ, որչա՛փ ճշմարիտ հաւատարացումներ տուին մեզ մեր հարևանները, մարտիրոսացուած ժողովուրդի մը կսկիծը մարեցնելու և զայն գոհացնելու՝ դէպ իր եարն վազքին մէջ։ Այո՛, որչափ իրաւունքը ունինք անոնց դեռ մեզմէ պահանջելու նոյնիսկ սա ազատագրութեան թուականին մոռնալ ու ներել անվերապահօրէն՝ երբ հայ «րաջա»ին այլեւս ձեռք կարկառեցին եղբայրաբար ու հոգ չէ թէ զայն կ'առնեն սերն մերթ ընդ մերթ մտաբերելով որ իրենց «եղբայրը» երէկի ծնկաչոք երկրպագուն էր։

Չէ՞ որ շնորհք մըն էր մեզ ըրին. ու չէ՞ որ շնորհաւորելի մը հանդէպ մենք պարտաւոր ենք շնորհընկալ մը տրամադրութիւններով՝ ազատական երեւիլ, համբերատար ըլլալ շարունակ այդ բարեացակամութիւնը մշտնջենաւորելու։

Չէ՞ որ անոնք ի խնդիր հարստահարուած ժողովուրդներու՝ իրենց կեանքը, ինչքը, պատիւը ի սպաս դրին մեզ ողջունել տալու Յուլիս 10ը։ Ապերախտութիւն չէ՞, ի գին կեանքի ու պատուի ձեռք բերուած Սահմանադրութեան օրերուն՝ չնչին հայհոյանք մը կամ թեթեւ ապտակի մը համար ձայն բարձրացնել ու զարնել ժողովրդական փոխադարձաբար։ Ինչ ապերախտ մարդ էր բազմահենցի այն քսանամեայ կաշառ երիտասարդը որ չհանդուրժեց, սակարկութեան մը միջոցին ներհար, ամփոփ պէս վարիա Թուրք երիտասարդին հայհոյանքին ու մէկ թեթեւ ապտակին, և «կեավուր» մը ըլլալով հանդերձ «եղբայր» Թուրքը փոխարինելու աններելի յանցանքը գործեց։ Յուլիս 10ի երջանկաբեր թուականէն ի վեր երբ ամէն անհատ իբր օսմ. քաղաքացի ազատ եղաւ գոչել «Ազատութիւն» ու զայն վայելել, դեռ չսորվեցա՞ւ՝ այնքան գործնական արիւնոտ դասէն վերջ՝ թէ մեր Թուրք եղբայրը զարնելու է ու հայ եղբայրը երէկի պէս այսօր ալ լռելու ու անոր կեանքին մաղթանքներ ընելու է։ Ջանդարմերեցի՞ր, չհանդուրժեցի՞ր, յանցանքը քուկդ է բացարձակապէս. եթէ լռէիր՝ ապտակով մը ազատած էիր արդէն. բայց որովհետեւ այդ «խոհեմ ընթացք»ը չընտրեցիր՝ քեզ արժանի պատիժն էր որ տրուեցաւ, վայրկենապէս, հոդ՝ հրապարակին մէջ, հազարաւոր Թուրք և հայ եղբայրներու ներկայութեան, ականատես ա՛յն եղբայրներու խուժանէն՝ որ մոլեգնօրէն կրցաւ քու չափդ ճանչցնել, ոտքերով տրորել, հաճրեալ ռիրերով ոսկորներդ կակղացնել, գլուխդ պատռել ու քեզ անճանաչնելու աստիճան չարչարել։ Դո՛ւն համարձակիս Թուրք եղբօր վերցնել այն բազուկը՝ որ երէկ կ'ամբառնար սարկօրէն՝ Մեծ Մարդասպանին ու իր ձագուկներուն արեւաշատութեան համար աղօթելու յօժարութեամբ։

Դո՛ւն ժպրհիս զքեզ օսմ. քաղաքացի հռչակող եղբօր մը զարնել, ո՞ւր սորվեցար այդ քաղաքացիական առաքինութիւնը։

ԶՈՀՐԱՊ-ԿԱՐՕՆ

Մեզիրէ, 15 Փետր.

ՀՐԱՇՔ ՄԸ

(ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ)

Ֆրանսացի նոր քննադատ եւ գրագէտ Ժան տը Կուրմոնի այս գրուածքին թարգմանութիւնը շահեկան կը համարենք հայ ընթերցողներուն համար, իբրեւ դրուագ մը՝ հրաշքներու հանդէպ հզօր հաւատքին։

Տիկին Մարժէլ՝ Վալօնէքի մէջ նշանաւոր էր իր գեղեցկութեամբ. անիկա գաղտնապէս կը տիրէր այս փոքրիկ բարեպաշտ քաղաքին վրայ, ուր ամէն ոք անանձն կը փափաքէր զայն, նոյն իսկ՝ և մանաւանդ անոնք որ զիրենք զայթակղած ցոյց կուտային անոր վարմունքէն։ Իր սիրողները պզտիկ ազնուականութիւն մը կը կազմէին քաղաքին մէջ. գիտէին թէ Տիկին Մարժէլ զգայուն էր երիտասարդութեան կամ գեղեցկութեան հրապոյրներուն հանդէպ, և ամէնէն խստապահանջները՝ չէին կրնար չհիանալ անոր անշահախնդրութեան վրայ։ Անէ՛ զատ, երբ բազմաթիւ արկածախնդրութեանց պատմութիւն դէմ անտարբեր՝ կարելի եղածին չափ համեստօրէն ապրելու իր բաղձանքին կը հետեւէր միայն, և զիրար կը խոստովանէին թէ քաղաքին բոլոր կիներուն մէջ ինք միայն կանոնաւոր կեանք մը կ'անցընէ։ Եւ յետոյ, ազատ էր։ Ազատութեան այս իրաւունքը զնած էր հինգ տարուան ամուսնութեամբ, — բանտային բանտարկութիւն։ Ամուսի՞ն. սա՛ շնորհիւ նախախնամութեան մեռած էր երկաթուղոյ արկածով մը։ Բոլոր ամուսիններուն նման որոնք խիստ գեղեցիկ կին մը առնելու սրբնական երջանկութիւնը ունին, Պ. Մարժէլ՝ իր թանկագին գանձը կապանքի տակ պահել գիտցաւ միայն։ Անոր այս կերպով է որ մարդ աւելի կը դառնայ, բայց մարդիկ նախամեծար կը համարեն աւելի դառնալ քան խաբուիլ։

Ամիսէ մը ի վեր Տ. Մարժէլի խարտեաշ և նրբին ուրուանկարը չէր նշմարուեր փողոցներուն մէջ։ Դուռը յամառօրէն գոց կը մնար։ Ի՞նչ պատահած էր արդեօք։ Անզգուշապահութիւն մը յայտնի ըրաւ ասիկա. գեղեցկին Տ. Մարժէլ հիւանդ էր. ուռեցք մը ունէր կուրծքին վրայ։ Զայն դարմանող բժիշկը գործողութեան խօսք կ'ընէր։ Ընդհանուր տրտմութիւն մը յառաջ եկաւ քաղաքին մէջ ուր ա՛լ ամէն մարդ Տ. Մարժէլի կուրծքին և ուռեցքին վրայ կը խօսէր։ Զինք բուռն կերպով սիրող քանի մը երիտասարդներ, իրենց գրեթէ հասարակաց դժբաղդութիւնը կ'ողբային։

Գալով հէք սիրուհիին, ողորմելի կացութեան մը մէջ կը գտնուէր։ «Ժամ առաջ մեռնիմ» կը գոչէր։

Գեղեցկութիւնն էր միայն որ ապրելու իրաւունք կուտար իրեն։

Քաղաքին բարեպաշտ կիները կ'ըսէին. «Աստուծմէ պատժուեցաւ անառակ կեանքին համար։»

Այս խօսքը Տ. Մարժէլի ականջը հասաւ։ Ինքզինքը հարցափորձեց։

«Տէ՛ր, ըսաւ միամտօրէն, թէ ինչ մեղօք կը պատժէք Աստուծոյ իմ սիրահարներ ունենալս. ան չի զբաղիր այս բաներով։»

Տեսակ մը աւելորդապաշտութիւն պահած էր սակայն իր կրօնական առաջին դաստիարակութենէն ի վեր։ Ամէն կերպով կը հաւատար ինչ ինչ կուսերու գաղտնի զօրութեան, և, արդարեւ, ծառան Մայր եկեղեցի ղրկեց, սեւաթոյր կոյսին առջեւ ժամ մը վառելու համար։ Այս կոյսին աստուածային զօրութիւնը զինք անհանգիստ կ'ընէր և կը շուզէր. բայց կոյսը պլպլացող բացիկէն և ճերմակ մոմերով ալ ազնուոր հաստէն չվարեկցեցաւ։ Ուռեցքը կը տարածուէր։ Վիրաբոյժը, մոգութեան գաղտնիքներուն հաւատարիմ պահապան այս կախարդը եկաւ հիւանդին մօտ. ուռեցքը ծակեց ոսկի ասեղով մը, Հայր մերը արտասանելով ըստ Մատթէոսի։ Ոչ մէկ բարւոքում յառաջ եկաւ։

Լուր կը շրջէր սակայն թէ՝ վալօնեցի երիտասարդ աղջիկ մը՝ հրաշքով ազատած էր Լուրտի մէջ։ Այս աղջիկը՝ որ տասը տարիէ ի վեր անդամալոյծ էր, կայարանէն մինչեւ ծնողական տունը ոտքով վերադարձաւ։ Տ. Մարժէլ յուզուեցաւ այս հրաշքէն, և ամուսնական մտաց բաղձանք մը, մեծ մտածում մը ունեցաւ. Լուրտ երթալ։ Ինչ որ պէտք էր պիտի ընէր հրաշքով մը նպաստաւորուելու համար, աւազանին մէջ պիտի մտնէր, համբոյրը, նոյնիսկ վարդարաններու աղօթքը պիտի արտասանէր, թափօրներուն առջեւէն պիտի երթար, վերջապէս բժշկուելու համար պէտք եղած վերացման պիտի հասնէր։ Մեկնեցաւ ուրեմն՝ Լուրտի Տիրամօրը վրայ սքանչելապէս վստահ, որ միայն կրնար զինք բժշկել։ Ուղեւորութեան ամբողջ երկայնքին, իր գեղեցիկ, բարձր, հեծ ձայնովը սաղմոսներ երգեց՝ հիացման առարկայ եղաւ բոլոր ուխտաւորներուն, որոնք այս անյուսալի դարձին վրայ կը խօսակցէին իրարու մէջ։

—Անհասանելի ճշմարիտ հրաշքը, կ'ըսէին անոնք։

Տիկին Մարժէլ, անպայման փափաք մը ունէր բժշկուելու, որ եկեղեցականներէն տեղեկութիւն կ'ուզէր թէ մանաւանդ էր արդեօք կատարել պէտք եղած ձեւակերպութիւնները, շարժումները։ Հետաքրքիր անգամ չէր զլլերուն այն գիւղականները որոնցմէ կառախումբը կ'անցնէր։ Իբրեւ ճշմարիտ ուխտաւոր, Լուրտ՝ և իր հրաշալի արձանին երթալ հասնիլ կը ցանկար ժամ առաջ։ Առաջին մտնողներէն եղաւ աւազանին մէջ, թոյլ տուաւ ինքզինքը հոն մխրճելու առանց չկամութեան, և Սուրբ Օծումի թափօրին երթալու աճապարեց. պաղատագին կերպով կ'երկարէր իր փոքրիկ ձեռքերը դէպի Սրբութիւն Սրբոցը, որուն ճառագայթումները կը շողային արեւին տակ։ Հոն, գետնին վրայ, իբրեւ կեանքին հէք անտե-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (72)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

ԺԹ.

ԵՐՐՈՐԴ ՆՈՊԱՆ

— Մնա՛ս բարով, մնա՛ս բարով, մրմնջեց ծերունին, Էտմոնի ձեռքը սեղմելով ջղաձգօրէն։

— Ոչ տակաւին, ո՛չ տակաւին, գոչեց Էտմոն. մի՛ լքէք մեզ։ Ո՛, Աստուած իմ, օգնութեան հասէք անոր... ինծի...։

— Լռութի՛ւն, լռութի՛ւն, մրմնջեց օրհասականը. եթէ զիս ազատելու ըլլէք, իրարմէ պիտի բաժնեն մեզ։

— Իրաւունք ունիք։ Այո՛, ապահով եղէք որ պիտի ազատեմ ձեզ։ Իրաւ է որ կը տառապիք, բայց առաջին անգամէն աւելի նուազ տառապելու երեւոյթը ունիք։

— Օ՛հ, կը սխալիք. նուազ տառապելուս պատճառը սա է որ նոյնքան ուժ չկայ իմ մէջս։ Ձեր տարիքին մէջ մարդ հաւատք կ'ունենայ կեանքին վրայ. երիտասարդութեան առանձնաշնորհումն է հաւատալ և յուսալ, մինչ ծերերը աւելի պայծառօրէն կը տեսնեն մահը։ Օ՛հ, ահա՛ք, մահը կուգայ... ամէն ինչ կը լմըննայ... աչքերս չեն տեսներ... բանականութիւնս խոյս կուտայ... Ձեռքերնիդ տուէք, Տանթէս, մնա՛ս բարով... մնա՛ս բարով։

Վերջին ճիգ մը ընելով, աբբան տեղէն վար ելաւ, իր ամբողջ ուժերը ամփոփած։

—Մոնթէ-Քրիսթօն մի՛ մոռնաք, ըսաւ ծերունին։ Ու դարձեալ անկողնին վրայ ինկաւ ան։

Սոսկալի եղաւ նոպան. գալարուած անդամներ, ուռած կոպեր, արիւնոտ փրփուր մը, անշարժ մարմին մը, ահա թէ ի՛նչ մնաց այդ ցաւի անկողնին վրայ, փոխան այն ուշիմ էակին, որ պահ մը առաջ հոն պառկած էր։

Տանթէս ճրագը առաւ, անկողնին վերեւ դրաւ քարի մը վրայ, որ դուրս ցցուած էր. դողդոջուն լոյս մը արտակարգ ու ցնորական ցոլքերով կը լուսաւորէր այդ այլայլած դէմքը և անշարժ ու պրկուած մարմինը։

Աչքերը սեւեռուն, Էտմոն անվախօրէն սպասեց այն վայրկեանին, երբ փրկարար դարմանը պիտի ընէր։

Երբ ատենը հասած նկատեց, այն ատեն դանակ մը առաւ, ակռաները իրարմէ զատեց, որոնք նուազ ընդդիմացան այս անգամ, իրարու ետեւէ տասը կաթիլ լեցուց բերնին մէջ ու սպասեց. սրուակը քան կաթիլ եւս կը պարունակէր։

Տասը վայրկեան, քառորդ մը, կէս ժամ մը սպասեց, բայց ո՛չ մէկ շարժում։ Դողդոջուն, մազերը ցցուած, ճակատը պաղ քրտինքով թրջուած, երկվայրկեանները կը համրէր սրտին տրոփումներովը։

Տանթէս այն ատեն խորհեցաւ որ ատենը եկած էր վերջին փորձ մը ընելու. սրուակը մօտեցուց Ֆարիայի մանիշակագոյն շրթունքներուն. պէտք չմնացած ըլլալով ոտքային բաց մնացած ծնօտները զատելու, սրուակին բովանդակութիւնը Ֆարիայի բերնին մէջ լեցուց։

Այդ դարմանը ելեքտրական ազդեցութիւն մը առաջ բերաւ. բուռն դող մը ցնցեց անդամները և աչքերը բացուեցան սոսկում ազդող արտայայտութեամբ մը. աբբան հառաչ մը արձակեց, որ ճիչի մը նմանութիւնն ունէր. յետոյ այդ սարսռուն մարմինը անշարժութեան մատնուեցաւ դարձեալ։

Միայն աչքերը բաց մնացին։ Կէս ժամ, ժամ մը, ժամուկէս անցաւ։ Այդ անձկութեան միջոցին, Էտմոն, իր բարեկամին վրայ ծռած, ձեռքը անոր սրտին, զգաց որ հետզհետէ այդ մարմինը կը պաղէր և սիրտին զարկերը աւելի խուլ ու խորունկ կը դառնային։

Ի վերջոյ կենդանութեան նշան չմնաց, սրտին վերջին սարսուռը դադրեցաւ, դէմքը դեփդեղին կտրեցաւ, աչքերը բաց մնացին և նայուածքը աղօտ դարձաւ։

Առտուան ժամը վեցն էր. արշալոյսը ծագելու վրայ էր և անոր տմոյն ճառագայթը, զնտանէն ներս արշալելով, ճրագին նուաղուն լոյսը կ'աղօտացնէր։ Արտակարգ ցոլքեր կ'անցնէին դիակին դէմքին վրայէն, մերթ ընդ մերթ կեանքի երեւոյթներ ընծայելով անոր։ Լոյսի ու խաւարի այդ պայքարը ո՛րքան ատեն որ տեւեց, Տանթէս տարակոյսներ ունեցաւ տակաւին. բայց լոյսը յաղթելուն պէս՝ հասկցաւ որ մինակ մնացած էր դիակի մը հետ։

Այն ատեն բուռն և անյաղթելի սարսափ մը պատեց Էտմոնը. այլեւս չհամարձակեցաւ սեղմել անկողնէն դուրս ինկած ձեռքը և նայիլ այդ սեւեռուն ու ճերմակ աչքերուն, զորս ի զուր քանիցս փորձեց փակել. անոնք կը բացուէին միշտ։ Էտմոն ճրագը մարեց, խնամով ծածկեց զայն ու խոյս տուաւ, կարելի եղածին չափ իր տեղը դնելով սալաքարը։

Մնաց որ, ճիշդ ատենն էր հեռանալու՝ բանտապահը պիտի գար։

Այս անգամ բանտապահը Տանթէսէն սկսաւ իր այցելութիւնը. անոր զնտանէն դուրս ելլելով, Ֆարիայի խցիկը պիտի երթար, որուն կը տանէր նախաճաշ ու ճերմակեղէն։

Մնաց որ, Էտմոնի երեւոյթը բնաւ չէր մատներ որ աբբային մահէն տեղեկութիւն ունէր։ Բանտապահը դուրս ելաւ։

Տանթէս այն ատեն աննկարագրելի անհամբերութիւնը ունեցաւ գիտնալու թէ ի՛նչ պիտի պատահէր դժբախտ բարեկամին զնտանին մէջ. ուստի ստորերկրեայ կալըրին մտաւ և ատենին հոն հասաւ, բանտապահին բացագանչութիւնները լսելով, որ օգնութիւն կը կանչէր։

Ընդհուպ միւս բանտապահները ներս մտան. յետոյ այն ծանր ու կանոնաւոր քայլափոխերը լսուեցան, որոնց վարժուած են զինուորները, նոյնիսկ իրենց ծառայութեան ատեն։ Զինուորներէն յետոյ կուգար բանտին կառավարիչը։

Էտմոն լսեց մահճակալին ձայնը, որուն վրայ կը շարժէին դիակը. կառավարիչին ձայնն ալ լսեց, որ կը հրամայէր ջուր սրսկել աբբային վրայ. կառավարիչը տեսնելով որ այդ դարմանին շնորհիւ բանտարկեալը չէր սթափէր, հրամայեց որ բժիշկը կանչեն։ Յետոյ կառավարիչը դուրս ելաւ. կարեկցական քանի մը խօսքեր լսեց Տանթէս, հեգնական ծիծաղներու խառնուած։

— Խենթը իր գանձերուն քով գացած է. բարի ճամբորդութիւն, ըսաւ մէկը։

— Հակառակ իր միլիոններուն, պատանքին դրամը անգամ վճարելու կարողութիւն չունի, կ'ըսէր ուրիշ մը։

— Օ՛հ, Իֆ դղեակին պատանքները սուղ չեն, յարեց երրորդ մը։

— Թերեւս քիչ մը ծախք ընեն, բանտարկեալը եկեղեցական մը ըլլալուն, ըսաւ խօսակիցներէն մէկը։

— Ուրեմն պարկին մէջ դրուելու պատւոյն պիտի արժանանայ։

Էտմոն ականջ դրած, մէկ բառ իսկ չէր կորսնցներ, բայց մեծ բան մը չէր հասկնար։ Ընդհուպ ձայները մարեցան և իրեն այնպէս թուեցաւ որ ներկաները զնտանէն կը մեկնէին։

Սակայն Տանթէս չհամարձակեցաւ աբբային խցիկը դառնալու. թերեւս բանտապահ մը ձգած ըլլային հոն, մեռեալին քով։

Ուստի Էտմոն համր ու անշարժ մնաց, շունչը բռնելով։

Մէկ ժամ յետոյ գրեթէ։ լռութիւնը խզուեցաւ թեթեւ աղմուկով մը, որ հետզհետէ կ'աւելնար։

Կառավարիչն էր որ ետ կը դառնար բժիշկին ու քանի մը սպաներու ընկերակցութեամբ։

(Շարունակելի)

բունները թալլտկող ամէն տեսակ անդամալոյծներուն և հիւանդներուն հետ կը գչէր. «Լուրտի Տիրամայր, բժշկէ մեզի՛» կ'աղերսէին. «Գեղեցկութիւնս ինծի սպասէ». իր պաղատանքը հրամայական կը դառնար, կեանքն էր զոր կը խնդրէր, և կեանք մը՝ զինք շրջապատող դժբաղդներուն կեանքէն աւելի թանկագին։

Ցանկարծ բուռն սասանում մը զգաց կուրծքին տակ, որպէս թէ բան մը կը փլչէր իր մէջ։ Հաւկցաւ թէ բուժուած էր. «բժշկուեցա՜յ», լալաւ, և պոռացին. «Հրաշք պատահեցաւ։»

Բժիշկները, սակայն, չուզեցին այս հրաշքը արձանագրել։ Եղածը կեղծ բուժում մըն էր, ըսին, զոր ջղային հակազդեցութիւն մը անհետացուց։ Ամէն ոք գիտէ թէ միշտ բարեպաշտ խղճմտութեամբ Լուրտի բժիշկները կեղծ հրաշքները, — անոնք որ ջղային երեւոյթներ են միայն, — կը դասեն ճշմարիտներէն՝ զորոնք գիտութիւնը չբացատրեր։ Բարեպաշտներ վստահ կրնան ըլլալ թէ արձանագրութեան դիւանի պաշտօնեաները ճշմարիտ հաւատացեալներ են, իրական հրաշքները հոն կը զծուցուին գիտական աքանչելի մեթոտով մը։

Տ. Մարժէլ երջանկութեամբ ողողուած էր։ Կը ժպտէր և ուխտաւորներուն ցոյց կուտար իր բուժուած գեղեցիկ կուրծքը. հրաշքը իրական էր կամ կեղծ, քիչ կարեւորութիւն ունէր իրեն համար. սա միայն կը հասկնար թէ ինք բուժուեցաւ առանց վիրաբուժական միջամտութեան, և կ'երթար իր սիրուհիէ ազատ կեանքը ձեռք առնել վերստին։

Բայց Վալօնէր չպիտի վերադառնար տխուր առանց՝ Լուրտի հզօր Տիրամայրին մատուցանելու ամէնէն գեղեցիկը, մեծագոյն մոմերուն մէջէն, մոմ մը՝ որ վառած միջոցին, ամբողջ գիշեր մը քարանձաւը պիտի բուրումնաւէտէր։

ԺԱՆ ՏԸ ՆՈՒՌՄՈՆ

Թրգ. ԶԵՆՈԲ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

ՆԱԽԱՐԱՐ ԹԱՔԷՖԻ ՆՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԵՐ ԹՂԹԱԿՑԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

ՌՈՒՍՋՈՒԳԻ ՎԵՐՋԻՆ ԴԷՊՔԸ. — Ո՞ՒՐ Է ՍԱԱՖԷԹ. — ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՄՈՒԼԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ՞ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ԿԱՄՔԸ։

ՍՕՖԻԱ, 10 մարտ

Այսօր կրկին անգամ ըլլալով պատիւը ունեցայ Նախարար Թաքէֆի հետ կարճ տեսակցութիւն մը ունենալու՝ իր ընդունելութեան սրահին մէջ։ Նախարարը շատ սիրալիր եղաւ։ Ուզեցի գիտնալ թէ արդեօք ճի՞շդ է օտար մամուլի մէջ ծանուցուած այն տեղեկութիւնը թէ պուլկար դահլիճին դիրքը խախտած է Ռուսճուգի մէջ պատահած արիւնհեղութեանց պատճառով։

Նախարարը պատասխանեց.— Ռուսճուգի դէպքը ոեւէ առնչութիւն չունի դահլիճին քաղաքականութեանը հետ, վասն զի հոն կառավարութիւնը գործադրած է օրէնքը և դատական որոշումը, որուն արգելք հանդիսանալ ուզած է ամբոխը, կազմուած փողոցային մարդոցմէ։ Պուլկարիոյ օրէնքները կը հրամայեն, ըստ պատժ. օրէնքի 138րդ յօդուածի, եթէ խումբ մը փորձէ արգելք հանդիսանալ կառավարութեան, օրէնքի մը և կամ՝ դատական վճռի մը գործադրման պէտոն, հետապնդել զայն (ամբոխը) երբ ապստամբ, և անոր թելադրիչները կը դատապարտուին 15 տարի տաժանակիր աշխատութեան։ Երբ անչափահաս Թրքուհին իր ազգականներով կը գտնուէր ոստիկանատան մէջ պաշտպանուելու համար, ինչու որ իր ծնողաց տան մէջ կը վախցուի եղեր որ տղան մէկ քանի «ափաղ»ներու հետ յարձակում գործէ, մօտաւորապէս երկու հազար հոգիէ բաղկացեալ խումբ մը կը խոյանայ ոստիկանատան վրայ, դուները կը կոտրտուին, ոստիկաններ կը վիրաւորուին, և սանդուխներու շնորհիւ կը յաջողին աղջիկը փախցնել։ Երբ որ Թրքուհին բուն պէս փախցուած էր, զօրքը օգնութեան կանչուելով կը հասնի, և մէկ քանի անգամ կը խրատէ որ ցրուին և աղջիկը տան, բայց ամբոխը չէ թէ չի ցրուիր, այլ քարերով և վառօդաթնօթներով կը պատասխանէ, այն ատեն զօրքը՝ օրէնքի տրամադրութեանց համեմատ կրակ կ'ընէ ամբոխին վրայ, որմէ կիյնան 16 սպաննուած և 32 վիրաւոր, և այսպէս ամբոխը կը ցրուի։ Հիմա երբոր այս դրութեան մէջ կը հայտնեն. ինչո՞ւ յանցաւոր է կառավարութիւնը եւ կամ ոստիկանական նախարարը, որպէսզի իրենց վիճակն ալ խախտած ըլլայ, ինչպէս կը հարցնէք դուք։ Կրնամ ձեզ վստահեցնել թէ և ոչ մէկ ժամանակ այս տեսակ առիթներու կառավարութեան մը վիճակը կարելի է խախտել, այլ ընդհակառակը կ'ամրապնդուի, ինչու որ ընդհանուր աշխարհի հասկցնել կուտայ թէ ան որոշած է պաշտպանել պետական օրէնքները և կառավարութեան հեղինակութիւնը, որոնք այնքան անհրաժեշտ են այժմ երկրի մը գոյութեան համար, ուր բոլոր քաղաքացիներուն ազատութիւնը և իրաւունքը երաշխաւորուած են օրէնքներէն՝ քուէարկուած ազգային ներկայացուցիչներու կողմէ։ Ասոր համար կ'ըսեմ թէ ոեւէ ամբոխ չի կրնար և չպիտի թոյլատրուի բնաւ երբեք որ ընդդիմանայ օրէնքներուն գործադրութեանը։ Ասկէն կայ. երբ երկրի մը կառավարութիւնը կ'իյնայ ամբոխին բռնութեանը տակ, այդ տեսակ աքէրութիւն մը կորստեան ենթարկուած է։

— Կարելի՞ է գիտնալ, տէր Նախարար, թէ ո՞ւր է այժմ Սաաֆէթը, և ինչ կը մտածէք ընել անոր համար։

— Այսօր ստացայ հեռագիր ծնողաց կողմէ որոնք կը պահանջեն իրենց զաւակը։ Հեռագրով խիստ հրամաններ տուած եմ բոլոր գաւառներու կառավարչական պաշտօնէութեանց որ գտնեն Թրքուհին, բայց կ'ըսուի թէ Ռումանիա փախած է։

— Ֆէրտինանտ Թագաւորին Կ. Պոլիս այցելութիւնը նախապէս ծրագրուած էր թէ վայրկենապէս կատարուած բան մըն է։

— Մեր Զարին Պոլիս այցելութիւնը հին ծրագիր մըն է։ Երբ անկախութիւնը ընդունուեցաւ Սուլթանին կողմէ, այն ատենէն ծնաւ այս գաղափարը, ինչու որ այս այցելութեան շնորհիւ, այն ժամանակ, ինչպէս և հիմա, պիտի դադրէին ակնարկութիւնները Պուլկարիոյ հասցէին թէ ան գէշ նպատակներ կը սնուցանէ հանդէպ օսմ. կայսրութեան։

Տեղական թերթերը աննպաստ են այս ուղեւորութեան նկատմամբ, ասոր համար ուզեցի հասկնալ թէ արդեօք ժողովրդային կարծիքն ալ միեւնոյն է և միթէ, ըսի, Սօֆիայի օրաթերթերը հանրային կարծիքը և կամ ժողովրդային կամքը չե՞ն ներկայացներ։

Նախարարը պատասխանեց.

— Ո՛չ։ Պուլկար ժողովուրդը կը փափաքի որ ամէնալաւ յարաբերութիւններ գոյութիւն ունենան Պուլկարիոյ և Թուրքիոյ միջեւ, և ասոր համար Պուլկարիոյ վաճառականական, արհեստաւորական և կրթական շրջանակներուն մէջ գոհունակութեամբ ողջունուեցաւ Պուլկարիոյ Թագաւորին այցելութիւնն ի Պոլիս, այցելութիւն մը որուն շնորհիւ հանդարտեցան բոլոր հանրային շրջանակները, որոնք խաղաղութեան կը փափաքին, միակ միջոցը երաշխաւորելու ազգերու զարգացումը։ Պատերազմը, նոյն իսկ յաղթական ազգի մը համար, դժբաղդութիւն է, ինչու որ տասնեակ տարիներով ետ կը մղէ կուլտուրական և տնտեսական զարգացումը։ Մեր մամուլը, մասնաւորապէս այն մասը, որ ծայրայեղ դիրք կը բռնէր այս այցելութեան առթիւ, բնաւ չարտայայտեր հանրային կարծիքը Պուլկարիոյ մէջ այլ կ'արտայայտէ իրենց [illegible] նեղ կուսակցական շահերը։

— Սուլթանին փոխադարձ այցելութեան մասին ոեւէ պաշտօնական տեղեկութիւն մը կա՞յ։

— Պաշտօնական ոեւէ տեղեկութիւն չունինք, բայց կը յուսացուի որ եթէ Սուլթանը որոշէ այցելութիւններ տալ օտար արքունիքները, այն ատեն այցելէ Սօֆիա ևս ուր պիտի ըլլայ մեր ամենաարժէքելի հիւրը։

Վերջացնելով հարցումներս, շնորհակալութիւն յայտնեցի և մեկնեցայ։

ՄԿՐՏԻՉ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԻՏԱԼԻԱ

Սօնինօ դահլիճը ճիշդ հարիւրմէկ օրուան դժնդակ գոյութենէ մը յետոյ տուաւ իր հրաժարականը։ Անկումը առաջ եկաւ այն պարագայէն որ Պ. Սօնինօ Խորհրդարանին մէջ իրական մեծամասնութիւն մը չունեցաւ։ Երբոր 1909 դեկտ. 2ին Պ. Ճօլիթթի ինկաւ ձախակողմեան տեմոկրատներուն և Պ. Սօնինօ կուսակիցներուն միացեալ ուժերուն տակ, այս վերջինը ութն օր տեւող ծանրաշխատ բանակցութիւններէ յետոյ յաջողեցաւ կազմել դահլիճ մը որ կը կռթնէր մեծամասնութեան մը վրայ, որուն կարեւոր մասը Պ. Ճօլիթթիի կուսակիցները կը ձեւացնէին։ Պ. Սօնինօ այն ատեն միայն կրցաւ դահլիճը կազմել երբ որ Պ. Ճօլիթթի խոստացաւ ոեւէ ընդդիմութիւն չընել զինքը տապալելու։ Սանկ պայմաններու տակ իշխանութեան անցնող նոր կառավարութիւնը շատ կայուն դիրք մը չպիտի ունենար։ Վասն զի թէեւ Պ. Ճօլիթթի իր խօսքը բռնեց — այս վերջին ամիսներս Հռոմէն բացակայելով — սակայն իր կուսակիցները, որոնք տրպար հնազանդութիւն մը ցոյց չտուին, միեւնոյն ձեռնպահութիւնը չունեցան։ Մանաւանդ որ ծովային պայմանագրութեանց խնդիրը, որ Պ. Ճօլիթթիի անկումը առաջ բերաւ և որ այսօր ալ Պ. Սօնինօի անկման պատճառը կը հանդիսանայ, շատ անձնական շահերու խնդիր մը եղած է։ Անոր թէ ի՞նչ է այդ խնդիրը. իտալական կառավարութիւնը տարեկան նպաստ մը կուտայ ծովային այն ընկերութեան որ կը ստանձնէ կատարել թղթատարական սպասարկութիւնը, եւայլն։ Անցեալ տարի, իտալական Լոյտի հետ կառավարութեան ունեցած պայմանագրութեան պայմանաժամը կը վերջանար. Պ. Ճօլիթթի որոշած էր միեւնոյն ընկերութեան հետ նորոգել պայմանագրութիւնը տարին 23 միլիոն ֆր. գումարի մը փոխարէն, բայց միւս նաւահանգիստներուն երեսփոխանները բողոքեցին՝ Ճէնովայի — որ կեդրոնն է իտալական Լոյտին — տրուած այս առանձնաշնորհումին դէմ։ Անեղ պայքարէ մը յետոյ, Պ. Ճօլիթթի յաջողեցաւ իտալական Լոյտը ետ կեցնել պայմանագրութիւնը նորոգելէ, և տէրութեան ծովային սպասարկութիւնը աճուրդի դրուեցաւ։ Ուրիշ երկու ընկերութիւններ, մէկը Բալերմոյէն և միւսը Ճէնովայէն, աւելի վար գնով մը ձեռք անցուցին պայմանագրութիւնը։ Ասիկա յաջողութիւն մըն էր ուրիշն այն ատենուան ընդդիմադիր տարրին համար և Պ. Ճօլիթթիի անկումը ասոր ուղղակի հետեւանքը եղած էր։ Բայց և այնպէս, միւս նաւահանգիստներուն, մանաւանդ Վէնետիկի, Անքոնայի, Պառիի, Պրինտիզիի և Թարանթօ տեղական շահերը ըմբոստացան և նոր կառավարութիւնը, հակառակ օրինագծի մը որով գոհացում կը տրուէր բոլոր նաւահանգիստներուն, միեւնոյն դժուարութիւններուն մատնուեցաւ։ Այս անգամ Ճօլիթթիի կուսակիցներն էին ձախակողմի տեմոկրատներուն հետ որ նաւահանգիստներուն միջեւ տիրող նախանձութիւնը գործիք կ'ընէին դահլիճը տապալելու համար։ Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովը չորս գլխաւոր կուսակցութիւն ունի. 110 երեսփոխան ծայրայեղ ձախակողմը —ընկերվարականներ, հանրապետականներ և արմատականներ— 40 երեսփոխան ձախակողմեան ռամկավար, որոնց պետն է Պ. Մարթինի, 30 կղերականներ և 320 ազատականներ։ Այս վերջին կուսակցութիւնը որ կառավարական մեծամասնութիւնը կը կազմէ, դժբախտաբար համասեռ կուսակցութիւն մը չէ։ Իր կուսակիցներուն եօթանասունը հակառակ են Պ. Ճօլիթթիի, հարիւրը մերթ Ճօլիթթիի կողմն են, մերթ Սօնինօ. մնացեալ հարիւր յիսունը Պ. Ճօլիթթիի ամէնէն ապահով բարեկամներն են։ Ազատական կուսակցութիւնը, ընդհանուր քաղաքականութեան մասին թէեւ համամիտ, նոյնը չէ ամենեւին այն անձնական խնդիրներուն մէջ որոնք, ինչպէս վերը տեսանք, երկու յաջորդական տապալումներու պատճառ եղան։ Եւ սակայն միակ կուսակցութիւնն է որ կրնայ մեծամասնութիւն ունենալ Խորհրդարանին մէջ։ Ներկայ պարագաներուն մէջ ծայրայեղ ձախակողմեան մեծամասնութիւն մը անհնարին է, նախ որովհետեւ շատ փոքրաթիւ է ան, յետոյ որովհետեւ այդ կուսակցութեան և ազատականներուն միջեւ համաձայնութիւն մը անկրականալի է։ Կուսակցութեանց մէջ այն աստիճան շփոթութիւն և դժգոհութիւն կը տիրէ որ Հռոմի մէջ ամէն մարդ կը մտածէ թէ Խորհրդարանին լուծումը լաւագոյն միջոցը չ'պիտի՞ ըլլար այս անել կացութենէն փրկուելու համար։ Բայց ո՞վ պիտի ըլլայ նախարարապետ՝ ընտրութիւնները կատարելու համար. Պ. Ճօլիթթի՞։ Հռոմի մէջ կ'ըսուի թէ ան չուզեր, ան չի կրնար գործերուն ղեկավարութիւնը ձեռք առնել վերստին։ Թագաւորը, ըստ սովորութեան, պալատ կանչած է Ծերակոյտի նախագահը Պ. Մանֆրէտի, Երեսփ. Ժողովի նախագահը Պ. Մարքօրա և ուրիշ աչքառու քաղաքական անձնաւորութիւններ, ինչպէս Պ. Պ. Թիթթօնի, Սաքի, Վիսքոնթի-Վէնոսթա։ Բայց տակաւին տագնապը չէ վերջացած։ Կ'ըսուի թէ տագնապը առաջ եկած է՝ հակառակ կամքին Պ. Ճօլիթթիի որ մինչեւ վերջին վայրկեանը պնդեր է իր բարեկամներուն մօտ որ չտապալեն Պ. Սօնինօն, բայց հոսանքը շատ ուժգին էր, անանկ որ Պ. Ճօլիթթի ազատ ձգեր է իր կուսակիցները ուզածնին ընելու։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԶԱՐԸ ԵՒ ԶԱՐՈՒՀԻՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Ֆէրտինանտ Թագաւորը, առջի գիշեր, ժամը 2ուկէսին, իր հիւրամեծարին՝ Ահմէտ Ֆէվզի փաշայի և իր տասնեվեց հետեւորդներուն հետ, Պէշիքթաշի Պալատին նաւամատոյցը իջաւ, ուր կը սպասէր Մախսուսէի Հալիճ շոգենաւը, որ Պուլկարիոյ Զարին համար վարձուած էր մասնաւորապէս։ Շոգենաւը դէպի Հայտար Փաշա ուղղուեցաւ, ուր մասնաւոր կառախումբ մը կը սպասէր պուլկար վեհապետին։ Կառախումբը ընդեղազարդ վեց վակոններէ կը բաղկանար։ Ժամը հինգին կառախումբը ճամբայ ելաւ դէպի Հէրէքէ։ Արքայական կառախումբին մէջ կը գտնուէին Անատոլուի երկաթուղիի ընդհ. տնօրէն Պ. Հիւկինս, տնօրէն Պ. Պրլտէլ և պաշտօնէութեան պետը։ Պուլկար վեհապետը, որ արեւելեան երկիրներու ծաղիկները լաւ կը ճանչնայ, Սագարիայի շրջակայքը ծաղկաքաղ մը պիտի ընէ։ Էլէօնօրա Թագուհին քիչ մը յոգնած ըլլալուն համար, իր ամուսնոյն չընկերացաւ։ Ֆէրտինանտ Թագաւորը 1896ին Պոլիս այցելած ատեն Հէրէքէի կայս. գործարանը պտըտած է։

⁂ Ցենէֆը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ Նիքոլա Զարին խորհուրդով՝ Ֆէրտինանտ Թագաւորին Պոլիս այցելութիւնը մեծապէս աւելցուցած է Ռուսիոյ ազդեցութիւնը Բ. Դրան մօտ։ Այդ պարագան նախազգացնել կուտայ թէ Պուլկարիա ռուսական քաղաքականութեան կը հետեւի։ Ռուս դիւանագիտութիւնը մեծ հպարտութիւն կը զգայ ձեռք բերած այդ յաջողութեան համար։ Ռուսիա, Թուրքիոյ ցոյց կուտայ թէ Պուլկարիա խաղաղասիրական զգացումներ կը տածէ, ինչ որ, անշուշտ, մեծ ազդեցութիւն պիտի գործէ Կ. Պոլսոյ մէջ։

⁂ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Սօֆիայի թղթակցին սա յայտարարութիւնը ըրած է պուլկար նախարարապետ Պ. Մալինօֆ. «Թագաւորին Բեդերսպուրկ ուղեւորելէն շատ առաջ, քանիցս առիթ ունեցայ յայտարարելու թէ Կ. Պոլիս պիտի երթանք։ Հետեւաբար այցելութիւնները իրարու հետ կապ չունին, ինչպէս չպիտի ունենան Թագաւորին կողմէ միւս արքունիքներուն տրուող այցելութիւնները։ Սակայն սխալ մը պիտի ըլլայ անխտիր միեւնոյն նշանակութիւնը ընծայել բոլոր այդ այցելութիւններուն, որոնք բարեկրթութեան գործ մըն են։ Բեդերսպուրկի և Կ. Պոլսոյ համար գործը կը տարբերի. պուլկար կառավարութիւնը՝ այդ երկու քաղաքներու տուած ուղղութեան համեմատ կը վարէ իր քաղաքականութիւնը։ Բեդերսպուրկի մէջ խօսուածներու մասին լռութիւն չը պիտի պահուի Կ. Պոլսոյ մէջ, քանի որ խաղաղութեան դէմ բան մը չէր եղած։ Ընդհակառակը, մեր յարատեւ փափաքը եղած է երկար ատենի համար խաղաղութիւնը ապահովել։ Թագաւորին Կ. Պոլիս այցելութիւնը ատոր ապացոյցն է։ Սակայն ինքնաբերաբար Կ. Պոլիս կ'երթանք. ո՛չ ոք հոն կը զրկէ մեզ։ Սիրայօժար հոն կ'երթանք, բնականաբար, ո՛չ թէ իրարմէ բաժնող, այլ մեզ իրարու միացնող բաներու համար։ — Ասոր օրինա՞կը, կը հարցնէ Թղթակիցը. — Օրինակ կ'ուզէ՞ք. ձեզի պիտի տամ երկու օրինակ որոնք պիտի ապացուցանեն թէ կը փափաքինք մեր յարաբերութիւնները ամրապնդել դրացիներուն հետ, այն է երկաթուղիի պուլկարական գիծերը օսմ. գիծերուն հետ միացնել և առեւտրական դաշնագիր մը կնքել։ — Բայց Պուլկարիոյ հանրային կարծիքը համամիտ չէ այդ այցելութեան։ — Անտարակոյս, հայրենամոլներու կողմէ եղած յարձակումներուն կ'ակնարկէք։ Աննշան փոքրամասնութիւն մը կը կազմեն անոնք։ Երկրին մեծամասնութիւնը համակարծիք է մեզի և Կ. Պոլիս այցելութեան առթիւ մաղթանքներ պիտի ընէ։

⁂ Ինչպէս գրած էինք երէկ, Ֆէրտինանտ Թագաւորը, աւագ ուրբաթի առթիւ, Բերայի Ս. Լուի եկեղեցին գացած էր, ժամերգութեանց ներկայ գտնուելու համար։ Պուլկար վեհապետը շատ կը սիրէ այդ եկեղեցին, որովհետեւ իր մեծ հայրը՝ Ֆրանսայի Լուի Ֆիլիփ Թագաւորը շինել տուած է զայն 1846ին, ինչպէս կ'երեւայ եկեղեցիին ճակատը գտնուած արձանագրութենէն։ Վաթսունըչորս տարի ետք Լուի Ֆիլիփի թոռներէն մէկը, երբ թագաւոր գլուխ, կ'երթայ այդ եկեղեցին աղօթելու և ֆրանսական դեսպանին կողմէ ընդունուելու։ Մինչ իր ամուսինը Ս. Լուի եկեղեցին կը գտնուէր, Էլէօնօրա Թագուհին Այնալը-Չէշմէի բողոքականներու եկեղեցին գնաց, աղօթելու համար։

⁂ Ֆէրտինանտ Թագաւորը Սամաթիոյ մզկիթը այցելութեան առթիւ պատուոյ նշանդրամ մը նուիրեց Հաֆըզ Մուսթաֆա էֆ.ին, որուն ձեռքը համբուրեց և զոր 1896ի այցելութեան ատեն ճանչցած էր։ Այդ ծերուկ քարոզիչը չորս լեզու կը խօսի և քառասուն տարիէ ի վեր կը վարէ իր պաշտօնը։

⁂ Ֆէրտինանտ Թագաւորը, ինչպէս գրած էինք, քանի մը հետեւորդ սպաներու հետ, Բերայի և Ղալաթիոյ կողմերը հետիոտն պտոյտներ կատարեց, ժողովրդեան հետաքրքրութեան առարկայ դարձած, որ իր շուրջը կը խռնուէր, զարմանալով թէ ի՛նչպէս թագակիր գլուխ մը պարզ մահկանացուի մը պէս կը պտտէր փողոցներուն մէջ։ Ֆէրտինանտ Թագաւորը ծաղիկներ գնեց շրջուն ծաղկավաճառուհիէն և Նշանտաշեան գոհարավաճառատունը մտնելով ութը-ինը հազար ոսկի արժէքով 50 կտորի չափ գոհարեղէն գնեց։ Յետոյ Ֆէրտինանտ Զար Բերայի Մեծ Փողոցէն ուղղուեցաւ դէպի Թիւնէլի հրապարակը։ Թագաւորը ուզեց Թիւնէլով վար իջնելու հաճոյքը վայելել։ Բայց հազիւ ներս մտած Թիւնէլի վակոնէն, ուզեց դուրս ելլել այդ տեսակ մը վանդակէն։ Բայց Թիւնէլը ճամբայ ելած էր արդէն, ու Թագաւորը, ակամայ, ինքզինքը Ղալաթիա գտաւ, անակնկալ տպաւորութեամբ մը տոգորուած։

⁂ Ֆէրտինանտ Թագաւորը Քաղաքային Արժանիք պատուանշանին խաչը նուիրեց պատերազմական Նախարարին թիկնապահ Մուխթար պէյին։

ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋ ՈՍԿԵՂՋԻՒՐԻ ՎՐԱՅ

Ինչպէս յայտնի է, Քաղաքապետութիւնը հարկ եղած յանձնարարութիւնը ըրած էր՝ Գարաքէօյի կամուրջին տեղ նոր մը շինելու համար։ Բայց Գարաքէօյի խեղճ կամուրջը չպիտի կրնայ արդար հանգիստ մը վայելել, երկարատեւ չարչարանքներէ յետոյ. դեռ քաջալիք ունի ան։ Գարաքէօյի կամուրջը պիտի անցնի Ազապգաբուի կամուրջին տեղ, և այս վերջինն ալ պիտի հաստատուի Այվան-Սէրայի ու Խասգիւղի միջեւ։

ՈՉ-ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ առաջ ծանուցած էինք թէ Կ. Պոլսոյ երեսփոխաններէն Վարդգէս, Գարասօ, Հիւսէյին Ճահիտ և Մազլիա [illegible] առաջարկած էին 1299, 1300, 1301 և 1302 տարուան զինուորները երեք ամիս միայն զէնքի տակ պահել իրենց ծննդավայրին մէջ։ Պատերազմական նախարարը մերժած էր այդ առաջարկը։ Մ. և Ց. Խորհրդարանական կուսակցութիւնը, որ համամիտ էր այդ առաջարկին, պատուիրակութիւն մը ղրկած էր նախարարին մօտ՝ ուժ տալու համար չորս երեսփոխաններու կողմէ եղած առաջարկին։ Այդ դիմումն ալ ապարդիւն եղած էր։ Սելանիկի Բռօկրէ թերթը կ'իմանայ թէ յիշեալ երեսփոխանները դարձեալ դիմում ըրած են պատերազմ. նախարար Շէվքէթ փաշայի մօտ, որ կրկին մերժած է այդ առաջարկը։ Խորհրդարանական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Շէվքէթ փաշա եթէ շարունակէ ընդդիմանալ այդ առաջարկին ընդունելութեան, Երեսփ. Ժողովին կողմէ հարցապնդում պիտի ըլլայ, բան մը որուն հետեւանքով տեղի պիտի տայ նախարարին։ Կացութիւնը կնճռոտ է, մանաւանդ անոր համար որ Մ. և Ց. կուսակցութեան երեսփոխանները, որոնք համամիտ են իրենց չորս պաշտօնակիցներուն կողմէ եղած այդ պահանջման, աղուապէս ուժ պիտի տան հարցապնդման ատեն։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Բռօսոս կ'իմանայ թէ Հռոմէն առնուած լուրերուն նայելով, մօտերս այդ քաղաքին մէջ համաժողով մը պիտի գումարուի՝ Կրետէի մասին խորհրդակցութիւններ կատարելու համար կղզիին արդի վիճակին վրայ։ Իտալական լրագիրները կ'ըսեն թէ այդ համաժողովին պատճառաւ Ցունաստանի գահաժառանգը Հռոմ կը գտնուի։

⁂ Եէնի Իգտամ դառնօրէն կը գանգատի Կրետէի Իսլամներուն կրած յարձակումներուն և կեղեքումներուն դէմ, տեղւոյն Քրիստոնեաներուն կողմէ։ Թուրք թերթը կը հրաւիրէ Նախարարութիւնը՝ նոր դիմումներ ընելու պաշտպան տէրութեանց մօտ, վերջ մը տրուելու համար այդ ցաւալի վիճակին։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ՊՈՒԼԿԱՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Պուլկար լրագիրները կ'ըսեն թէ Էկզարքարանի դպրոցական քննիչներուն արգիլուած է Մակեդոնիոյ պուլկարական դպրոցներու մասին քննութիւն կատարելու, սա պատրուակով թէ կառավարութիւնը իր կողմէ քննիչներ կարգած է արդէն։ Այդ որոշումը կը հակառակի Էկզարքարանի վայելած առանձնաշնորհումներուն։ Պուլկարները մտադիր են բողոքի միթինկներ գումարելու։

ԵՐՐՈՐԴ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ պաշտօնական զեկոյց մը ամրապնդուած կը նկատէ Երրեակ Զինակցութիւնը, գերման վարչապետին այցելութեան հետեւանքով։ Այդ զեկոյցը կը հաւաստէ թէ երեք տէրութեանց Դաշինքները մասնաւորապէս նպատակ ունին իրերու վիճակը անփոփոխ պահել Արեւելքի մէջ և համակիր վերաբերում ունենալ օսմ. Սահմանադրութեան զարգացման ու պալքանեան պետութեանց բարգաւաճման մասին։ Թրիպունա այդ զեկոյցին վրայ խօսելով լաւ կը գտնէ որ մեծ տէրութիւնները հաւասարակշռութեան քաղաքականութեան մը հետեւին։ Մինչ Թուրքիա ամէն օր կ'ապացուցանէ թէ իր ուժին և իրաւունքներուն գիտակցութիւն ունի, անդին կարգ մը արարքներ ի գործ կը դնեն պալքանեան այնպիսի կառավարութիւններ, որոնք փոքրամասնութեամբ ընտրուած են։

ՌՈՒՍՋՈՒԳԻ ԴԷՊՔԸ

Վէչէրնա Բօշա կ'իմանայ թէ տեմոքրատ կուսակցութենէն քառասուն երեսփոխաններ նախարարապետ Պ. Մալինօֆի գրաւորապէս յայտարարած են որ Ռուսճուգի դէպքէն յետոյ, որուն մէջ յանցաւոր է ներքին գործոց նախարար Պ. Թաքէֆ, անխուսափելի է որ այս վերջինը պաշտօնէ քաշուի, մտքերը հանդարտեցնելու համար։ Պուլկար թերթին բաժին նայելով, Նախարարապետը պատասխաներ է թէ Պ. Թաքէֆի քաշուիլը պիտի նշանակէ դահլիճին հրաժարականը։ Չի կարծուիր թէ Պ. Մալինօֆ ուզէ բաժնուիլ Պ. Թաքէֆէն, որ նախապէս հանրապետական, նախարար ըլլալէն ի վեր, ջերմ արքայական դարձած է։

⁂ Լօֆճէն քառասուն պուլկար կիներ Էլէօնօրա Թագուհիին աղերսագիր մը ղրկելով, կը խնդրեն որ Թագուհին աջակցութիւն ընծայէ, ձերբակալել տալու համար Ռուսճուգի դէպքին հեղինակները։

⁂ Պուլկարիոյ մէջ ամէն մարդ սա հարցումը կ'ընէ թէ Ռուսճուգի դէպքին հեղինակները ի՛նչ պատիժներու պիտի ենթարկուին։ Ժողովուրդը կ'ուզէ որ քննութիւնները լրջօրէն կատարուին և արիւնահեղութեան պատճառ եղողները խստիւ պատժուին, որպէս զի ժողովրդեան արժանապատուութիւնը պահուի այդ միջոցաւ։

ԻԶԶԷԹ ՀՈՂ ԿԸ ԳՆԷ

Համիտին նախորդ սենեկապետ Իզզէթ, կը գրեն եգիպտական թերթերը, 750 ֆէտտան հող գնած է Մէքքէի մէջ, 120,000 եգիպտական ոսկիի։ Իզզէթ արդէն իսկ քանի մը հազար ֆէտտան հող ունի Եգիպտոսի մէջ, ուր վերջնապէս հաստատուած է։

ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ

Պերլինէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն օսմ. դեսպան Ալի Նիզամի փաշա և զինուորական կցորդ Էնվէր պէյ, նախորդ եպարքոս Հիլմի փաշան ներկայացուցած են քանի մը պետական անձնաւորութեանց, որոնք ջերմագին ընդունելութիւն ըրած են անոր։ Հիլմի փաշա այցելութիւն տուած է արտաքին գործոց նախարար Պ. Շէօնի։ Նախորդ եպարքոսը տեսակցութեան մը մէջ յայտարարած է թէ Ալպանիոյ և Մակեդոնիոյ մէջ խռովութիւններ ծագելէ վախ չկայ։ Հիլմի փաշա լաւատես կարծիքներ յայտներ է խաղաղութեան մասին, որուն կը բաղձայ նաեւ Թուրք կառավարութիւնը։

ԲՈՂՈՔԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Մակեդոնիոյ եկեղեցիներու օրինագծին դէմ բողոքի հեռագիրներ կը տեղան Ցունաց Պատրիարքարան։ Սէրէզի շրջանակէն երեսունըմէկ հեռագիր հասած են Երեսփ. Ժողովին, Ծերակոյտին և Սէրէզի երեսփոխանին։

ԱԼՊԱՆԻԱ

Շքօտրայէն մարտ 2 թուով հետեւեալը կը գրեն Լա Թիւրքիի. «Ալպանիա խորհրդաւոր երկիր մըն է։ Երկար ու խորունկ ուսումնասիրութիւն մը պէտք է ընել՝ ճշգրտօրէն արտայայտելու համար այդ ժողովրդեան մտածումը և զգացումը։ Այդ ժողովրդեան մէջ ամէն մարդու և ամէն բանի դէմ կասկած արթնցուցած են սա պարագաները. համիտեան ռէժիմին օրով շարունակաբար լքուած ըլլալնին, օտարին ներմուծման դէմ յայտնի կամ թաքուն կերպով մղած պայքարնին և կրօնական խնդիրներու քայքայիչ գործը։ Միւս կողմէ, ո՛չ մէկ նախաձեռնութիւն կայ երկրագործական և ճարտարարուեստի մասին որոնք ամէն երկրի ու ժողովուրդի բնական հարստութիւնները կը ձեւացնեն, հաղորդակցութեանց ճամբաներու միջոցաւ մարդիկ իրարու մօտեցնելով։ Այս ամէնը կը պակսի հոս և մինչ այդպէս եղած է։ Նահապետական կեանքն է որ հոս կը տիրէ տակաւին։ Նոյն իսկ հռչակաւոր ճանապարհորդներ նկարագրած են Ալպանիոյ սովորոյթները և բարքերը։ Բայց անկեղծ գտնուած են անոնք։ Չեմ ուզեր քննադատութիւններ ընել. միայն դիտել պիտի տամ թէ ժողովուրդի մը կեանքը պատկերացնելէ առաջ, պէտք է երկար ատեն մնալ այն երկրին մէջ, եթէ կ'ուզուի իրական անկողմնակալութեամբ ճանչնալ այդ ժողովուրդին մտածումը և գործելակերպը։ Այսպէս, աւելի լաւ է լռել մնալ՝ ինչ որ ամէն մարդ կրնայ բարձրաձայն աղաղակել Ալպանիոյ մասին, սա է թէ աշխատութիւն պէտք է այդ մարդոց, և շատ աշխատութիւն, որպէս զի անոնք ունենան հաց, անդորրութիւն և ուժ։ Պէտք է Շքօտրան միացնել ծովուն, դիւրին և խաղաղական միջոցաւ մը, Պոյանա լիճը նաւահանգիստի վերածել, ծովեզերքին հետ հաղորդակցութիւնները բարւոքել, բազմաթիւ գետակներէն օգտուիլ, ջրանցքներ բանալ, հին ճամբաները նորոգել և ուրիշ ճամբաներ շինել։ Այն ատեն Ալպանիան նոր կեանք մը պիտի ստանայ, և ուժեղ ծառի մը պէս, ինքզինքը պիտի ազատէ բոլոր այն մակաբոյծներէն, որոնք օդէն, լոյսէն և ջերմութենէ կը զրկեն զինքը։ Օսմ. կայսրութիւնը այսուհետեւ իր ծոցին մէջ պիտի ունենայ նոր աւետաց երկիր մը, հուժկու և քաջ ժողովուրդ մը, որ քաղաքակրթութեան նոր հորիզոնները կը տենչայ, ուրկէ զրկուած էր այնքան ատենէ ի վեր։»

ԿԷՏԻԿՆԵՐԸ

Տէֆթէրը Խազանի պաշտօնեաներէն Սըլոպը էֆ.ի կողմէ պատրաստուած այս կարեւոր երկասիրութիւնը, որ կէտիկներու և սեփականութեան իրաւունքը վրայ կը խօսի, Թանզիմի տպարանին մէջ հրատարակուած է խնամեալ տպագրութեամբ։ Խղճամիտ կերպով յօրինուած այս գիրքը, իր օգտակար ու շահեկան բովանդակութեամբ, ջերմապէս յանձնարարելի է ամէն կարգի ընթերցողներու, մանաւանդ կալուածատէրերու, որոնք յաճախ գաղափար չունին կէտիկներու և անոնց մասին գտնուած օրինական տրամադրութիւններուն վրայ։ Սոյն գիրքը վաճառուած կը գրուի Պապը Ալի Ճատտէսի, Գասապեան գրատունը։ Գինն է 10 ղրուշ։ Գաւառներու համար երկու ղր. թղթատարի ծախք կ'առնուի։ 1—20

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԱՏ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Բացի Սապահէն, Ենի Կազեթաէն և քիչ մըն ալ Թէրճիմանը Հագիգաթէն, որոնք լրագրական բարեկրթութեան պայմանները յարգած են՝ մեր առջի օրուան Մուշի Թղթակցութեան և այդ առթիւ գրուած «Ազատ Կարծիքներ»ու մասին խօսելով իրենց երէկուան թիւերուն մէջ, Միացեալ Թուրք Թերթերէն Սապահ, Սետաի Միլլէթ և Իգտամ լուռ մնացած են, իսկ Թասվիրը Էֆքեար և Թանինն իրենց օրհնած բերանը բացած են Արեւելքի դէմ, մանաւանդ Թանին։ Թասվիրը Էֆքեար անպատշաճ կը գտնէ որ այդքան անկարեւոր խնդրի մը շուրջը ասանկ իրարանցում առաջ բերեր ենք. չընդունիր որ երբեք բռնի իսլամացման փորձեր եղած ըլլան թէ՛ անցեալին, թէ՛ ներկային մէջ։ Այս մասին իրեն պատասխան մը տալու համար հարկ պիտի ըլլար որ Ազգ. Պատրիարքարանի դիւանատուններուն մէջ տարիներէ ի վեր դիզուած գաւառային տեղեկագրութեանց ծրարները և բռնակալութեան ատեն արտասահմանի մամուլին և Սահմանադրութենէն ասդին պոլսահայ մամուլին հսկայ դէզերը իր առջեւը թափէինք։ Եւ յետոյ, ինչպէս ինքը կ'ուզէ ցուցունել, մենք չըսինք թէ կառավարութիւնը պաշտօնապէս ընդունած է ու կը գործադրէ բռնի կրօնափոխութեան դրութիւնը։ Ասանկ բան չկայ արդարեւ և չէ եղած։ Բայց բռնի իսլամացման առանձին փորձեր միշտ եղած են, մանաւանդ հայկական կոտորածներուն ատենը, գաւառներուն մէջ։ Թասվիրը Էֆքեար կրնա՞յ ժխտել ասիկա։ Մեզի վերագրելով ասանկ միտք մը, չեմ գիտեր թէ ինչ է իր դիտաւորութիւնը. կառավարութեան աչքին վտանգաւոր ցոյց տալ հայ թերթ մը, որպէսզի ան պատուհասուի։ Ազնի՜ւ վարմունք։

Գանք մեր միւս ազնիւ պաշտօնակից Թանինին։ Ինքն ալ մեր ոճին չի հաւնիր։ Ինքը ինչ ոճեր գործածած է սակայն մէկուկէս տարիէ ի վեր՝ որոնք հեռի են անստգիւտ ըլլալէ։ Եւ այս թերթը — կ'ըսեմ ու հազար անգամ ալ կը կրկնեմ — որ մեր գործածած լեզուին և խնդիր յարուցանելու ձեւին մէջ օսմ. ցեղերը իրար ձգելու ոգի մը կը տեսնայ, այս թերթը այդ մասին record վաստկած է իր անմոռանալի «տիրող տարր»ովը։ Ծիծաղս միայն կը շարժէ երբոր այդ յանցանքը ուրիշներուն կը ջանայ վերագրել, մանաւանդ մեզ հայերուս կամ հայ մամուլին որ երբեք չէ մեղանչած ցեղային համերաշխութեան դէմ։

Կը պահանջէ որ եթէ այդ եղելութիւնը ճիշդ է, պատասխանատու պաշտօնեաները սաստիկ պատիժներու ենթարկուին։ Իսկ եթէ, կ'ըսէ, Արեւելքի թղթակիցը պարզապէս յերիւրած է այդ լուրը, թէ՛ թղթակիցը և թէ թերթը ամենածանր պատիժներու ենթարկուին։ Եթէ այս մասին ամենապզտիկ զանցառութիւն մը ըլլայ եղեր, Թանին չպիտի հանդուրժէ եղեր։ Շա՛տ բարի։ Բայց սա Պայքուշիի խնդիրին մէջ, որուն վրայ շատ պատեհօրէն կը խօսի Թուրք թերթը և զոր ինքը արծարծեց, ի՞նչ տեսակ խիստ պատիժներու ենթարկուեցաւ Թանին, որ հրատարակելով այդ սուտ ու չինծու գրպարտութիւնները ամենածանր հարուած մը տուած եղաւ ցեղային համերաշխութեան։ Ըրա՛ւ ընելիքը, և երբ գործին ստապատիր խաղքութիւնը պարզուեցաւ, հերքումով մը խնդրին մէջէն դուրս ելաւ փէշերը թօթվելով։ Այսքան ծանր, վտանգաւոր և աղմկայարոյց գործի մը մէջէն անպատիժ դուրս ելլող Թանինը ի՞նչ իրաւունք ունի պահանջելու որ ուրիշներ՝ համանման պարագաներու մէջ — պահ մը ենթադրելով որ իրօք իր պարագային մէջ կը գտնուինք — ամենածանր պատիժներու ենթարկուին։ Ինք առանձնաշնորհեա՞լ մըն է օսմ. մամուլին մէջ։ Համանման յանցանքի մը համար ինքը ազատ կը մնայ և ուրիշները կը պատժուին։ Իրիբր թէ փառաբանած հաւասարութիւնը ասա՞նկ կը տրամադրէ։ Կ'ըսէ. «Վասն զի հաւանաբար անհիմն և դիտմամբ խեղաթիւրուած ասանկ մէկ լուր մը հրատարակելը ամէնամեծ ոճիր մըն է ժամանակի մը մէջ որ այնքան կարօտ է համերաշխութեան, միտքերու հանդարտեցման. մարդկութեան դէմ մեծ արհամարհանք մըն է։» Ո՜րչափ խոշոր բառեր, Աստուած իմ, թերթի մը կողմէ որ տակաւին քանի մը շաբաթ առաջ Պայքուշիի ադեղ և ապուշ խնդիրը հրապարակ նետեց, միտքեր գրգռելով և համերաշխութիւնը հարուածելով։ Կը շարունակէ. «Սակայն, եթէ այսպէս եղելութիւն մը տեղի ունեցած է, կառավարութիւնը՝ Եանգայի Պայքուշիի խնդրին մէջ ըրածին պէս՝ իր պարտքը իրաւամբ պիտի կատարէ. այս մասին թող ոչ ոք չկասկածի. միայն, միւս կողմէ, դէպքը եթէ ըսուածին պէս չէ, հարկ չկայ բացատրելու թէ Արեւելքի պատասխանատուութիւնը շատ մեծ պիտի ըլլայ։» Կը հարցնեմ.— Ա՞յնքան մեծ որքան եղաւ իրենը իր յիշած Պայքուշիի խնդրին մէջ։ Թանին, վերջացնելով, կ'ըսէ թէ մեր գործածած լեզուն սանձարձակ է և «գրիչը քարիւղի մէջ թաթխուած է։» Բայց զարմանալի է որ իր միւս Թուրք պաշտօնակիցները այսքան «կարմիր և բոցավառ» բան մը չեն տեսեր մեր լեզուին մէջ, որ անշուշտ կը կրէր պարագային յարմար ուժգնութիւն մը և որ սակայն հեռի էր, բացարձակապէս հեռի ցեղային համերաշխութեան վնասելու և միտքեր վրդովելու հանգամանքէն։ Թանին ևս, ինչպէս Թասվիրը Էֆքեար, իրենց Թուրք օսկանի ազդեցիկ հանգամանքէն կ'ուզեն օգտուիլ՝ կառավարութեան առջեւ յանցաւոր ցոյց տալու զմեզ և ո՞վ գիտէ...

Գանք, սակայն, բուն խնդրին։ Մենք վստահ ենք որ կառավարութիւնը Փասուրցի Մարիամի այս խնդրին առթիւ չի մղուիր մեր ընթացքին մէջ տեսնելու հանրային կարծիքը վրդովեցնելու յանցապարտ ձգտումներ։ Մեզի համար, իրողութիւնը իրողութիւն է. գուցէ մանրամասնութիւններուն մէջ տարբերութիւններ գտնուին՝ բաղդատմամբ Արեւելքի մէջ պատմուածին։ Միայն, իրաւամբ դիտել կուտանք կառավարութեան որ եթէ գործին տեղւոյն վրայ քննութեանը և ստուգութեանը համար պիտի դիմուի, ըստ զօրականին, Խուլբի գայմագամին և Մուշի կառավարիչին, օգուտ չունի և խնդիրը չի լուսաբանուիր. վասն զի այդ պաշտօնեաները, որոնք գործին մէջ ուղղակի մաս ունին, բնականաբար պիտի ուրանան իրենց վերագրուած յանցանքը։ Ասիկա վերջին ծայր ուշադրութեան արժանի կէտ մըն է։ Խնդիրը տարբեր մարդոց, վստահելի մարդոց միջոցով քննելու է և ուրիշ ուղղութեամբ լուսաբանուելու։ Գաւառներու մէջ եղածներու մասին հերքում շա՜տ լսեցինք։ Նոյնը պէտք չէ որ տեղի ունենայ այս պարագային ալ։ Թող անկողմնակալ Թանինը այս ամենակարեւոր կէտին համար ալ իր ձայնը բարձրացնէ։

Եւ յետոյ մեր թղթակիցը ըսած էր որ, Փասուրցի Մարիամին վրայ բռնի կրօնափոխութիւն գործադրուած ըլլալը հաստատելու ամէնէն կարճ ճամբան Մարիամը Պոլիս փոխադրելը և հոն խոստովանցնելն է։ Թանին ի՞նչ կ'ըսէ այս առաջարկին։

Կը մնայ գիտնալ թէ Ազգ. Պատրիարքարանը բնաւ տեղեկութիւն չունի՞ այս գործէն։

ԵՐՈՒԽԱՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ ՆՈՐ ԴԻՄՈՒՄԸ ՎԱՐԺԱՊԵՏ ՀԱԳԳԸ ՓԱՇԱՅԻ

Դուրեան Սրբազան, երէկ, կէս օրէ առաջ, պատուիրակութեան մը հետ այցելեց վարչապետ Հագգը փաշայի ապարանքը, ուր սիրալիր ընդունելութիւն մը ընծայուեցաւ Թրքահայոց Պատրիարքին, որ, հակառակ իր անձնական տկարութեան, Պատրգիւղէն իջած էր, առտուն կանուխ, Խառն Ժողովով որոշուած այս նոր դիմումն ալ ընելու, ազգին ցաւերուն դարման գտնելու յուսով։

Ս. Պատրիարքը, այս առթիւ պատրաստուած յիշատակագիր մը մատուցանելով Հագգը փաշայի, ցաւած սրտով պարզեց Անատոլուի մէջ, աւազակներու կողմէ հարստահարուած, հալածուած և կողոպտուած Հայերու թշուառ վիճակը և այն անապահովութիւնը որ կը տիրէ մասնաւորաբար ինչ ինչ տեղեր կեանքի և ինչքի մասին։ Ն. Սրբազնութիւնը նոյնքան ցաւով դիտել տուաւ թէ դժբաղդաբար մեպուսներ ալ գտնուած են որոնք հոսկէ դրդած են Անատոլուի քիւրտ աւազակները՝ հալածելու համար դժբաղդ հայ ժողովուրդը, որ, սահմանադրութեան օրով ալ հետեւաբար չդադրիր հալածեալ տարր մը ըլլալէ, ինչպէս արդէն Կիլիկեան աղէտը եւս հաստատեց։ Դուրեան Պատրիարք խնդրեց յատկապէս որ, ի սէր երկրին անդորրութեան, կառավարութիւնը Շարժուն Բանակ մը կամ մասնաւոր քննիչներ ղրկելով այն կողմերը, զսպէ յելուզակները և հայ գիւղացիներուն կեանքին և ինչքին սպառնացող ոճրագործները։

Հագգը փաշա ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր Ս. Պատրիարք Հօր խօսքերը, կատարելապէս արդարացի գտնելով Ն. Սրբազնութեան պահանջումները։ Ըսաւ թէ՝ այդ աւազակները, հիմա անգործ ըլլալնուն համար, յելուզակութիւն ի գործ կը դնեն, բայց վաղը միւս օր, եթէ գործերը բացուին, անշուշտ ինքնին կ'անհետին այդ պարագաները։ Եւ Ս. Պատրիարք Հօր «լաւ, բայց մինչեւ որ գործերը բացուին, մերինները կողոպտուին» իմաստով ըրած դիտողութեան վրայ, վարչապետ փաշան խոստացաւ Նախարարաց Խորհրդոյ ենթարկել Ն. Սրբազնութեան յիշատակագիրը, անոր թողլով որոշել թէ շարժո՞ւն բանակով պէտք է զսպել այդ չարագործները, թէ մասնաւոր քննիչներով։

Ս. Պատրիարքը յետոյ անցաւ յիշատակագրին երկրորդ մասին, այսինքն Զէյթունի ծանօթ խնդրոյն։ Ցաւով դիտել տուաւ թէ, հակառակ Ներքին գործոց Նախարարութեան խոստումին, հալածանքը կը շարունակուի տակաւին Զէյթունի փախստականներուն մասին, որոնց ընթացքը բնա՛ւ երբեք քաղաքական հանգամանք մը չունի, ինչպէս արդէն յայտնի է։ Վաղարշակ վարդապետին պարագան ալ յիշեցուց և պահանջեց որ արդարութիւնը գործադրուի նաեւ այդ տեղին համար։

Վարչապետ խոստացաւ այս մասին պէտք եղածը խօսիլ Թալէաթ պէյի, ապահովցնելով որ այդ խնդիրն ալ պիտի կարգադրուի, և թէ ինքը այդ բանէն տեղեկութիւն չունէր։

Ն. Սրբազնութիւնը յետոյ անցաւ յիշատակագրի երրորդ խնդրոյն, որ կը պատկանէր պատերազմ. ատեաններու տուած անարդար վճիռներուն։ Ս. Պատրիարքը հարցուց թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ անարդարութեան վախճանը։ Յանցաւորներ կան որոնք պատժոյ արժանի են և կը պատժին, իսկ անմեղներ դատապարտութիւն կրած են։ Վարչապետ պատասխանեց թէ, իրաւ է թէ վերաքննութիւն կարելի չէ, բայց այլ և այլ առիթներով, կարելի է անմեղները արձակել կամ թեթեւցնել անոնց պատիժները, յանցաւորներու մասին ալ հարկ եղած տնօրինութիւնները ընելով։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾ. ՀԱՄՈՒՑ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱՅԻ

Ս. Պատրիարքը երէկ, Պատերազմական Նախարարին ալ այցելեց թէև, բայց Փաշան հոն չգտնելով իր այցաքարտը թողուց և վերադարձաւ Պատրիարքարան։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԵՒ ՖԷՐՏԻՆԱՆԴ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Արեւելքի երէկուան թիւով, մեր առած մասնաւոր տեղեկութեան վրայ, թէեւ գրած էինք թէ Ս. Պատրիարքը երէկ, շաբաթ, պիտի այցելէ Պուլկարիոյ Թագաւորին, բայց մինչեւ վերջին պահուն պուլկար դեսպանատունէն լուր եկած չըլլալով, այս այցելութիւնը տեղի չկրցաւ ունենալ երէկ։ Շատ հաւանական է որ այսօր լուր ղրկուի Ս. Պատրիարք Հօր թէ Ֆէրտինանտ Թագաւորը պատրաստ է Ն. Սրբազնութիւնը ընդունելու։ Պուլկարիոյ Թագաւորը երէկ կէյվէր, Հէրէքէի կողմերը գացած էր արդէն և գիշերը պիտի վերադառնար։

ԿԵՍԱՐԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ Ս. Եպիսկ. Պալեան երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց և ուղղակի Պատրիարքարան երթալով, ներկայացաւ Ս. Պատրիարք Հօր։ Պալեան Սրբազանի մօրուքը բաւական ճերմկցեր է։

ՈՒՍՈՒՑ. ՕԳՆ. ՍՆՏՈՒԿԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

Ուսուցչ. Օգն. Սնտուկի Հոգաբարձութիւնը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ Գանձապետ Սարգիս էֆ. Գնաճեան, երկու տարուան հաշիւները, որոնք առանձին պիտի հրատարակուին, ներկայացուց Ժողովին։ Նոր դիւանի ընտրութիւն կարելի չեղաւ կատարել, մեծամասնութիւն չգոյանալուն պատճառաւ։ Որոշուեցաւ առաջիկայ Նիստին վարժարաններու տնօրէնները հրաւիրել, խորհրդակցութիւն մը ունենալու համար ուսուցչաց ապահովագրութեան խնդրոյն մասին։ Հոգաբարձութիւնը մտադիր է ուսուցիչներու ամսականներէն մաս մը վար դնել տալ, յաջողեցնելու համար այս գործը։

ԴԱՀԻՐԷԻ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

Կառավարութիւնը վաւերացուցած ըլլալով Գահիրէի Հ. Բ. Միութեան Կ. Պոլսոյ ճիւղին կանոնագիրը, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի առժամեայ Ատենապետութեան տակ մայրաքաղաքիս հայ վաճառականները այսօր, ժամը 7ին, Թօքաթլեանի սրահին մէջ, Ժողով պիտի գումարեն, ընտրելու համար դիւանը։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Շիշլիի Հայ Նր. Միութեան Ընդհ. Ժողովը տեղի պիտի ունենայ, այսօր, ժամը 1 ին (Ը. Թ.) Բերայի արհեստանոցը։ Կը խնդրուի անդամներէն անպատճառ ներկայ գտնուիլ։

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Բժշկական քաղաքային վարժարանի դեղագործական ճիւղէն շրջանաւարտ եղած է Ռոտոսթոցի Կարապետ Տէր Մամբրէ Պիրղօեան՝ որ իր վերջին քննութիւնները փայլուն կերպով անցընելով դեղագործական վկայականը ստացած է։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

ՄԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐԸ ՀԱՅ Կ'ՈՒՏԵՆ

ԱՂԵԽԱՐՇ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պակուցիչ և զարհուրեցուցիչ լուր մը կուգայ Ամերիկայէն։ Պատմութիւնը երեւակայական չէ, աւա՜ղ, և իր խուժդուժ իրականութեամբ, մարդուն մարմինը կը փշաքաղէ։ Հայուն քաշած անլուր տառապանքներուն վրայ այդ ցաւագին դրուագն ալ կ'աւելնայ իբր տխուր պէսպիսութիւն։ Ամերիկեան պատկերազարդ հանդէս մը, Քարաս ի Քարաքաս, որ հարաւային Ամերիկայի մէջ կը հրատարակուի, այդ լուրին արձագանգ կ'ըլլայ։

Ռիօ-Նէկրոյի ցամաքին վրայ, որ Արժանթինի հանրապետութեան մաս կը կազմէ և Բամբայի կառավարութեան հարաւակողմը կը գտնուի ու Բաթակոնիայի հիւսիսակողմը Քիլիի մօտերը, լաւ կազմակերպուած քիլիցի հրոսախումբեր դարանակալ կը սպասէին խեղճ գաղթական Հայերու. այս վերջինները, իրենց ապրանքները ծախելու համար կը թափառէին այդ կողմերը և Նէնքուէնի կառավարութեան երկրին մէջ։ Այդ հրոսակները, հրէշային ու նենգամիտ անմարդներ, գերի բռնելով այդ Հայերը, կը մեռցնէին ու յետոյ կը լափէին զանոնք։ Այդ հրոսակներուն միակ շարժառիթը գողութիւնը չէր. Հայերուն միսը խորտ համով կը գտնէին ու մարդակերութիւնը եղական ներբացումներով կը կատարուէր (Համիտ չաւալ գիտէ թէ հայուն միսը ո՛րքան համով է. Ծ. Խ.)։ Տեղւոյն ոստիկանապետ Պ. Թօրինիի ջանքերուն շնորհիւ, այդ պժգալի մարդակերութիւնը վերջ գտած է։ Հինգ տարիէ ի վեր, այդ քիլիցի հրոսակները իրենց գողութիւններով ու մարդասպանութիւններով սարսափ կ'ազդէին։ Այդ մարդակեր հրոսակներու պետերը խռուացած մազերով, պժգալի դէմքով ու մարած աչքերով մարդկային անասուններ են։ Կիներն ալ իրենց այրերուն կը նմանին։ Այդ կիներէն մէկուն՝ Վէնէնէթա Կուանիշանաօի տան մէջ մէկ քանի խեղճ Հայերու թարմ միսը կը համեմէին։ Գողցուած ապրանքներու հակեր ու մարդկային մարմիններու բեկորներ գտնուած են։ Հարցաքննութեան ատեն այդ քիլիցի հրոսակները յայտարարած են թէ կ'ուզէին հասկնալ թէ մարդերուն և անասուններուն միսերը ի՛նչ տարբեր համ ունէին։ Երբ գաղթականներու կարաւան մը ժամանումը իմանային, հրոսակները կը միանային, իրենց խումբերը հաւաքելով։ Երբեմն Հայերը դիմաւորելով, խնճոյքի կը հրաւիրէին զանոնք։ Ամէնէն ախորժագրգիռ կերակուրն էր խորոված ուլիկը, զոր մաթէ անուն տունկէն պատրաստուած ըմպելիով մը և գինիով կ'ոռոգէին։ Ճաշը վերջանալէ քիչ առաջ, ըմպելին ընկճած ատեններնին, քիլիցի հրոսակները կը խողխողէին իրենց հրաւիրեալները։ Յետոյ մէջերնին կը բաժնէին անոնց դրամները, զգեստները, ապրանքները և գոհարեղէնները, եթէ կային։ Այդ գործն ալ տեսնելէ ետքը, կը սկսէին յօշոտել խողխողուածներուն դիակները։ Մարդկային միսի սիրահարները, յագուրդ կուտային իրենց հրէշային ախորժին, մինչ ուրիշներ մարդկային բեկորներ կը տանէին իրենց որջերը, այրելու համար զանոնք։ Ոսկորները փոշիի վերածելէ յետոյ քսակիկներու մէջ կը լեցնէին զանոնք և իբր յուռութք կը գործածէին ընդդէմ հիւանդութեանց ու ոստիկանական հալածանքներու։ Այդ հրոսակներէն մէկ քանին կարեւոր հարստութիւններու տիրացած են աւարառութիւններով։ Հրոսակի մը հարստութիւնը 80,000 ֆրանք կը հաշուուի։

Բարեբախտաբար այդ հրէշ մարդակերները, այր թէ կին, ամբողջովին ձերբակալուած են, որոնք քաղաքակրթեալ երկրի մը մէջ իսկ չէին քաշուեր մարդու միս ուտելու, մանաւանդ Հայու միս ճաշակել վայրագաբար։

ԱՌԱՆՑ ԴԱՍԱՏՈՒԻ ՖՐԱՆՍ. ՍՈՐՎԻԼ

Փափաքողներուն կը յանձնարարենք Գ. Լուսինեանի լիակատար պատկերազարդ բառգիրքը, որուն Ա. հատորը լոյս տեսած է արդէն և կը ծախուի։ Բ. հատորը արագ կերպով կը տպագրուի այժմ։ Կեդրոնատեղի Արծիւ գրատուն, Մարբուճճըլար։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի. տիաֆանօսքօբիի, պռօնքօսքօբիի, էզօֆակօսքօբիի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէս կը շտկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմէիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէ գաբու, Համիտիյէ սիպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիրակ ճամբայ, Թագսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, Թիւ 41։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։

1—50

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԻՒՏՃԷԻՆ ՎՐԱՅ

2 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻԻ ՅԱՒԵԼՈՒՄ

ՀԱՇՏԱՐԱՐ ԴԱՏԱՒՈՐՆԵՐ

Օսմ. Խորհրդարանը իր 62րդ նիստը գումարեց երէկ, ժամ 5.10ին՝ Նախագահութեամբ Սիւլէյման - Էլ - Պօսթանի էֆ.ի, ի բացակայութեան Ահմէտ Րիզա պէյի, որ ինչպէս յայտնի է կառքի արկածի մը հետեւանքով տունը կը մնայ։

Կարդացուեցան Եպարքոսական թէզքէրէներ. Մուվազէնէի Մալիյէ էնճիւմէնին ղրկուեցաւ օրինագիծ մը, որուն մէջ կ'ըսուէր թէ՝ ասկէ առաջ 2500 ղրշ.էն աւելի ամսական ունեցող կառավարական պաշտօնեաներէն իբրեւ «Հարբիյէ» մարտի ամսականին մէկ մասը կը կտրուէր, այդ բանը ասկէ վերջ ջնջուած կը համարուի այս նոր օրէնքին համաձայն։

Կառավարութիւնը Ժողովին կը ղրկէր 426 տարուան պատերազմ. պիւտճէն, որուն մէջ կարգ մը փոփոխութիւններ ընելէ յետոյ, 2 միլիոն ոսկիի ալ յաւելում մը ըրած էր՝ մէկ քանի նոր ծախքերու առթիւ։ Ղրկուեցաւ Մուվազէնէի էնճիւմէն։

Եէմէնի երեսփոխան Ալի Մուէթա էֆ. որ արձակուրդով իր քաղաքը կը գտնուի հեռագրով արձակուրդի ամսականը ուղեր էր Եէմէնէ. Նախարարէն, Կառավարութիւնը Ժողովին հարցուցած ըլլալով, չորեքշաբթիի օրակարգը անցուեցաւ։

Երկրորդ անգամ ըլլալով կարդացուեցաւ Պահեստիներու օրէնքին այն յօդուածը որ կը վերաբերէր ոստիկան-զինուորներու։ Այս յօդուածին համաձայն այն ոստիկան-զինուորները որոնց վաշտերը երբ ըէտիֆ զէնքի տակ կը կոչուին՝ ժանտարմայի թօշակով պիտի մնան իրենց պաշտօնին մէջ։

Այս յօդուածին դէմ խօսեցան Վարդգէս և Հաֆըզ Իպրահիմ էֆ.։ Իսկ պաշտպանեցին՝ Իսմայիլ Հագգը, Պասրի, Արթաս, Մէհմէտ և յօդուածը ընդունուեցաւ նոյնութեամբ։

Նիստին բացումին կարդացուեցաւ Հաւէյզայի երեսփոխան Սէյիտ Ահմէտ էֆ.ի ընտրութեան տեղեկագիրը և վաւերացուեցաւ։

Յետոյ Ժողովը զբաղեցաւ Հաշտարար Դատաւորներու մասին շինուած օրինագծով։ Նախ խօսք առաւ Մ. Արիֆ պէյ, իբրեւ տեղեկաբեր Դատական Յանձնաժողովին, և ըսաւ թէ՝ Հաշտարար Դատաւորներու այս օրէնքը երկու տարիէ ի վեր պատրաստուած և ընդունուած օրէնքներուն մէջ ամէնէն աւելի էականն ու կարեւորն է, քանի որ ասկէ ժողովուրդը անհագին օգտակարութիւններ պիտի ունենայ։ Այս Հաշտարար Դատարանները շրջուն պիտի ըլլան և գիւղէ գիւղ պտըտելով 2500 ղրշ.էն վար եղող առնելիքի տալիքի խնդիրներ պիտի կարգադրեն, հողային սահմաններու առթիւ ծագած վէճերը պիտի կարգադրեն եւլն։ Ժողովրդական կուսակցութեան պետ՝ Իսմայիլ Հագգը պէյ այս օրէնքին համամիտ գտնուելով հանդերձ ըսաւ թէ՝ այս օրէնքը կարելի չպիտի ըլլայ այս տարի գործադրել, քանի որ 90 յօդուածներէ կը բաղկանայ և ժողովը հազիւ մէկուկէս ամիս ունի Նահանգներու կազմակերպութեան օրէնքը և պիւտճէն քննելու. հետեւաբար առաջարկեց որ յետաձգուի այդ օրէնքը։ Դատական Նախարարի խորհրդական Մուսթաֆա Նէտիմ պէյ, հակառակեցաւ Իսմայիլ Հագգըի գաղափարին և շեշտեց պէտքը և կարեւորութիւնը այս օրէնքին, որ մեծ բարիք մը պիտի ըլլայ գիւղացիին։ Հօճա Վէհպի ևս հակառակեցաւ՝ ըսելով որ, դրամի կարօտ գործ մըն է։ Հօճա Իսաա էֆ. նոյնպէս։ Գօզմիտի ի նպաստ օրէնքին խօսեցաւ, յայտնելով որ պատճառ մը չկայ օրէնքը յետաձգելու։ Օրէնքին դէմ խօսեցան և յետաձգումը պահանջեցին նաեւ Ժողովրդական կուսակցութեան անդամներէն Սայպրի, Ֆէվզի և ուրիշներ։ Լուսամիտ իւլէմա մը՝ Իպէտուլլահ էֆ. տեսնելով Ժողովրդական կուսակցութեան միահամուռ ընդդիմութիւնը՝ ասանկ օգտակար օրէնքի մը դէմ, խօսքը անոնց ուղղելով ըսաւ.

—Ժողովուրդին անունով խօսողները ժողովուրդին օգտակար եղող օրէնքի մը դէմ պէտք չէ խօսին, ինքզինքնուն չի հակասելու համար (Ծափեր)։

Սըրրը պէյ, Իթթիհատէն, իր կարգին օրէնքին առաւելութիւնները թուելէ և անմիջապէս վիճաբանութեան դրուիլը պահանջելէն յետոյ, ըսաւ թէ՝ միայն Էհալի Ֆըրգասի մը կազմելով և անուն մը վրան առնելով չըլլիր, պէտք է ժողովուրդին շահը պաշտպանել ճշմարտապէս։ (Ծափեր)։

Սէյիտ պէյ իր կարգին պնդեց որ օրէնքը վիճաբանութեան դրուի և սխալ է ըսաւ կարգ մը երեսփոխաններու ըրածը որոնք կ'ուզեն յետաձգել տալ և այսպէսով չեն ուզեր իրապէս, —ո՛չ թէ խօսքով— ծառայել ժողովուրդին։ Յետոյ թեր ու դէմ վիճաբանեցան նաեւ Իսմայիլ Ջէմալ, Իլյաս, Յուսուֆ, Խալուսի, Ահմէտ Մահիր, Թահա, Յագըր և Արթաս էֆ.ները ուրկէ վերջ, ժամանակը ուշ ըլլալով վիճաբանութեան շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ ուրիշ օրուան։

ԹԱՏՐՈՆ

Այս գիշեր (կիրակի) ժամը 3ին (Ը. Թ.) Սկիւտար Լարան Թատրոնին մէջ Ամ. Ցխան ամուսինները կրկին անգամ ըլլալով կը ներկայացնեն Ռուսահայ յայտնի թատերագիր Լ.ին Տէր Գրիգորեանի «Տամուկեան Սուր» ընտանեկան կեանքէ առած 3 արարով, «Համբոյր» զուէտ 1 արար։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՓԱՍՈՒՐՑԻ ՄԱՐԻԱՄԻ ԽՆԴԻՐԸ

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Երէկ, Ներքին գործոց նախարարը, Բաղէշի կուսակալին հեռագիր մը քաշելով, ստիպողաբար պահանջեց որ Արեւելքի մէջ յուզուած Փասուրցի Մարիամի բռնի իսլամացման խնդրոյն մասին բացատրութիւն տայ։ Մինչեւ ուշ ատեն, հեռագրին պատասխանը ստացուած չէր։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՍՊԱՆԵՐ

Ծովային նախարարութեան կողմէ Անգլ. նաւագործարանները պիտի ղրկուին 100ի չափ ծովային սպաներ գործնական ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար։

ԹԻՆՍԻԳԱԹ

Պաշտօնէն դուրս մնացած այն պաշտօնեաները որոնք Թաղապետական ժողովներու կ'անդամակցին, անպաշտօն վիճակի ամսական չպիտի ստանան այլեւս պետական խորհրդոյ որոշմամբ։

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ

Նիկոմիդիոյ Նախորդ կառավարիչ Ճէմալ պէյ, որ Կեսարիոյ մէջ անցեալ ընտրական շարժման միջոցին Հայերը սաստիկ ջարդէ մը ազատած էր և որ վերջերս Պոլիս փոխադրուած էր նոյն պաշտօնով, պաշտօնանկ եղած է և իրեն յաջորդած է Մուշի կառավարիչ Եսատ պէյ, որուն պաշտօնը վաւերացուած է կայս. իրատէով։

⁂ Մուշի փոխ-կառավարիչ կարգուեցաւ Հիւանի Մանսուրի գայմագամ Հիւանի պէյ։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եպարքոսը, երէկ, կայս. պալատ երթալով, Սուլթանին ներկայացաւ։

ՌՈՒՍՃՈՒԳԻ ԻՍԼԱՄՈՒՀԻՆ ՕՐԹՈՏՕՔՍ ԴԱՐՁԱԾ

Սաֆվէթ, զինեալ քանի մը Պուլկարներու կողմէ, Դանուբի եզերքը գտնուած Բախով քաղաքը տարուած է։ Հոն պուլկար երէցի մը կողմէ Սաֆվէթին օրթոտոքս մկրտուած է, կնքահայրութեամբ պուլկար վաճառականի մը։ Յետոյ իսլամուհին, որ Ռուսքայա անունը առած էր, այդ քաղաքէն տարուած է անծանօթ տեղ մը։

ԻՍԼԱՄԱՑՄԱՆ ՆՈՐ ԽՆԴԻՐ ՄՈՒՇԻ ՄԷՋ

Բաղէշէն Ներքին գործոց Նախարարութեան հասած է մարտ 11 թուակիր հեռագիր մը, որով կը ծանուցուի թէ Պուլանըգի Գոպ գիւղէն Սուրբիկ անուն կնոջ մը իսլամանալ ուզելուն վրայ, իր ամուսնոյն Մարգարի և ազգականներուն կողմէ Սուրբիկ կը խոշտանգուի և կը մեռնի։ Չարագործները արդարութեան յանձնուած են։

ՑԱՐՈՒՀԻՆ

Էլէօնորա Թագուհին երէկ այցելեց իր հիւրամեծարին և հետեւորդներուն հետ Թօփգաբուի պալատը, ուր ըրաւ ցերեկուան ճաշը։ Յետոյ, կայս. թանգարանը, Սուլթան Ահմէտի մզկիթը, և Տիկիլի Թաշ, և Ենիչէրիներու միւզէն։ Այցելեց նաեւ անգլ. և աւստր. դեսպանատուները։

ՏՕՔԹ. Մ. ՋԻԼԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ջղային, Ներքին եւ տղայոց հիւանդութեանց

Տօքթ. Ջիլեան որ երկար տարիներէ ի վեր Բարիզի մէջ բժշկութեամբ զբաղած է, այս անգամ մայրաքաղաքս գալով հաստատուած է Մագրիգիւղ։

Բացի ջղային, ներքին և տղայոց հիւանդութիւններէ, զորս Բարիզի հռչակաւոր մասնագէտ բրօֆէսէօրներու քլինիքներուն մէջ կատարելապէս ուսումնասիրած է, կը դարմանէ նոյնքան կարողութեամբ մորթի և կանանց յատուկ ամէն հիւանդութիւններ։

Կը գտնուի Մագրիգիւղ, Սթանպօլ ճատտէսի իր բնակարանը, ամէն օր մինչեւ իրիկուն, իսկ Գշ. և Ուր. օրերը մինչեւ կէս օր միայն։ Գշ. և Ուր. օրերը կէս օրէ վերջը Սամաթիա, հայկ էֆ. Ալլահվէրտեանի դեղարանին յարակից տան մէջ, ուր՝ ուրբաթ օրերը կը խնամէ նաեւ ձրի հիւանդներ։

10—8

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ և ԸՆԿ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Ֆրիժի շոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Մարտ 22ին։

Իօնի շոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Մարտ 29ին։

Իմէրէթի շոգենաւը Սեւ ծովէն հոս կը հասնի Ապրիլ 5ին։

Ֆրիժի շոգենաւը Մարսիլիայէն հոս կը հասնի Ապրիլ 12ին։

Իօնի շոգենաւը Սեւ ծովէն հոս կը հասնի Ապրիլ 19ին։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ֆրիժի շոգենաւը, նաւապետ Միթրէլ, Մարտ 23ին, չորեքշաբթի օր, երեկոյեան 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Իօնի շոգենաւը, նաւապետ Պուլ, Մարտ 30ին, չորեքշաբթի օր, երեկոյեան ժամը 4ին, ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Իմէրէթի շոգենաւը, նաւապետ Բէքու, Ապրիլ 6ին, չորեքշաբթի օր, երեկոյեան ժամը 11ին, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ֆրիժի շոգենաւը, նաւապետ Միթրէլ, Ապրիլ 13ին, երեկոյեան ժամը 4ին, ճամբայ կ'ելլէ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Իօնի շոգենաւը, նաւապետ Պուլ, Ապրիլ 20ին, առաւօտեան ժամը 11ին, կը մեկնի դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։

Ա.	կարգ	Բարիզի համար	200	ֆր.
»	»	Մարսիլիայ	» 160	»
Բ.	»	Բարիզի	» 160	»
»	»	Մարսիլիայ	» 120	»

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի ճամբով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գարաքէօյի՝ Թոփհանէ, քարափին վրայ։

37 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

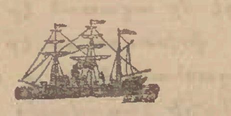

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Աւստրօ-Ամերիկեան

Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շարապ Իսքէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց եւ Արապեան խանին վերև թիւ 24։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՈՐ ՔՈՒՐՄՈՒԶԻ

PHŒNIX ASURANCE LD C°

„ՖԻՆԻՔՍ"

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և փութաջ մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՈՒՑ

Ցարդ վճարուած է աւելի քան 27000000 անգլիական ոսկի։

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց
Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Վօյվօտա խան, Պանք Օթոմանի մօտ, Ղալաթիա։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԱԶԴ. — Օսմ. ապահովագրական Ընկերութեան կեդրոնատեղին փոխադրուած է Ղալաթիա Մէրթէպանի փողոց, թիւ 7, Պանք տը Սալոնիքի նախկին տեղը։

30—21

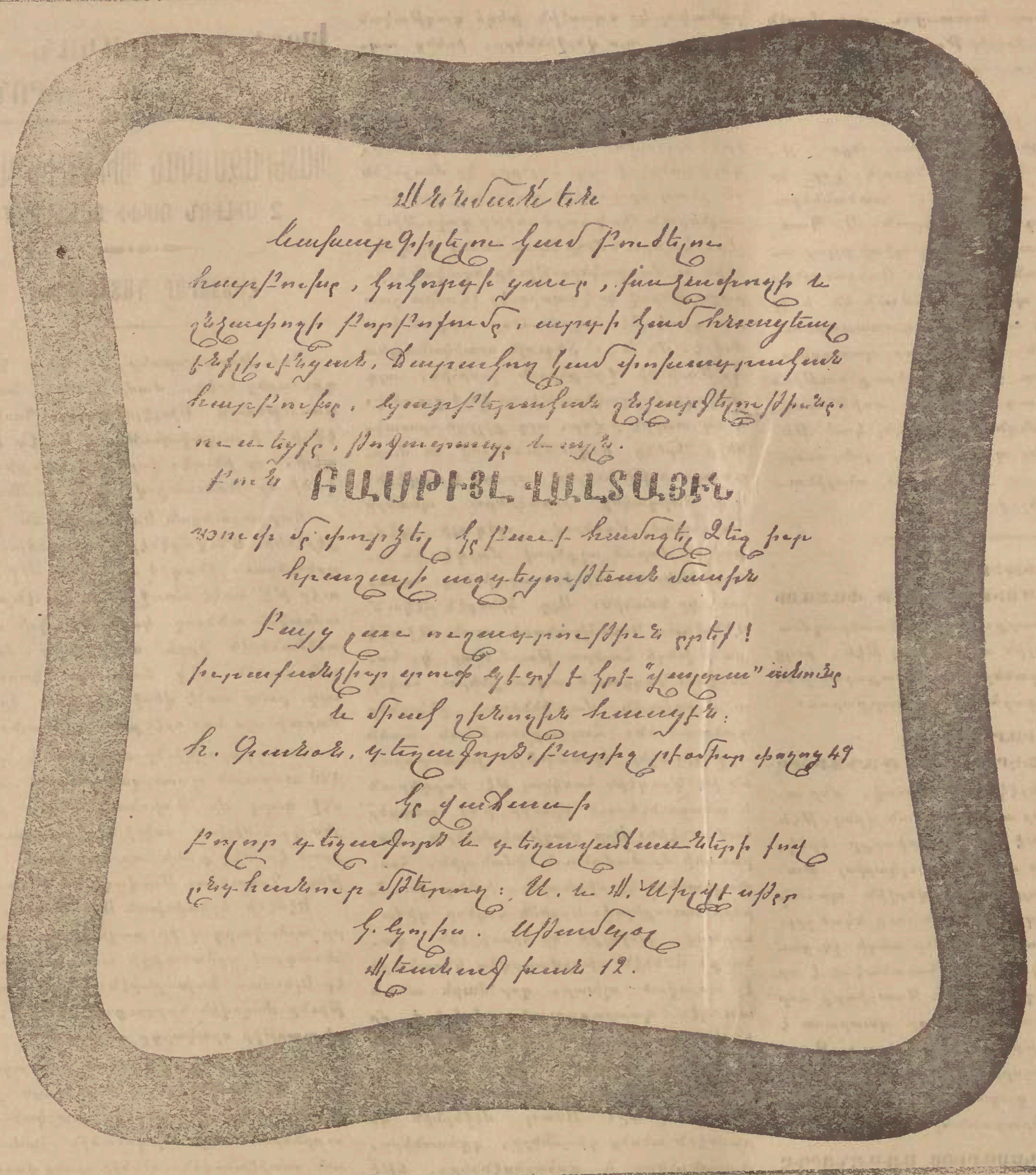

ԲԱՍՏԻԼ ՎԱԼՏԱՅԻՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒՊԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաշնիքօֆի սակարան, Սեննայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրօֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ. — Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պալաշօվօ, Եքաթերինօտար, Ելիզաւէթկրատ, Իսմայիլ, Կէրսոն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքօլայէվսք, Նովօրոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Պէրմ, Բօքրօֆսքայա-Սլօպոտա, Բօլդավա, Ռիկա, Ռիասք, Ռոմնի, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սէմֆերօբօլ, Ջիսթօբօլ, Թիւմէն, Թոմսք, Վէլէքի, Ուսմիուկ, Վիաթքա, Վիննիցա, Վօլոկտա և Վօզնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ. — Ալեքսանդրիա (Խերսոնի մէջ), Պօպրինէց, Եւրաղօրի, Բաքովքա, Նիքօբօլ և Սմօլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ. — Լոնտոն, Բարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քօմիսիօնով վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ։ Խնայողական Սնտուկ նպաստաւոր տոկոսով։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8.000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3.700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԷԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

[illegible] Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պէրա), [illegible]

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ [illegible] 3, 6, 9, 12 ամսուան [illegible]

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխ, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	187,322,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	581,115,000 »
1908 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	83,232,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզադէ խան, Աչըր Էֆէնտի Ճատտէսի, թիւ 26
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 31

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ
1828-1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԲԱՐԻԶ
9, ՐԸՒ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն	Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	30	»	»
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք	480	»	»

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրելոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ևն. ևն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Փոխ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քաթըրճը Օղլու Խանը։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ ՓՆՏՌԵՑԷ՛Ք

ԶԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՆՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆՆԱԾ
ՊԱՀԻՐՔԷ ԵՒ ՎԱՐԴԱՆ
Սիկարի առաջնակարգ եւ ընտիր
ԹՈՒՂԹԵՐԸ
ԲՈԼՈՐ ԾԽԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ՔՈՎ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ 36-13

ՏԷՐՈՒՊԷԻ ԷՔՍԹՐԱ ՄՈՄԵՐ

Տէրուպէի էքսթրա ընտիր մոմերը գնեցէք, որոնք ո՛չ ծուխ կ'արձակեն և ո՛չ կը վազեն։ Այդ մոմերուն պատրաստութեան համար մեծ խնամ տարուած է։ Գինն ալ աժան է։ Կը ծախուի գլխաւոր խանութպաններուն և Պոլսոյ, Բերայի ու Ղալաթիոյ մեծ վաճառատուններուն քով։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Պալըգ Բազար, Նէվշէհիր խան, թիւ 9, Բօրլօզլու և ընկերութեան մօտ։

Ընդհանուր գործակալ
75—41 Ս. ԱՄԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՔԻՍԱՐՆԱ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

աշխարհիս ամենէն ախորժահամ եւ ընտիր հանքային ջուրը

Փորձով հաստատուած է որ ՍՏԱՄՈՔՍԻ, ԱՂԻՔԻ, ԼԵԱՐԴԻ, ԱԻԱԶԻ և ՇԱՔԱՐԻ հիւանդութեանց վրայ բուժիչ յատկութիւններ ունի։ Բժշկական այդ հանքային ջուրի մասին Բժշկ. վարժարանի կողմէ քիմիական քննութիւն մը կատարուելով տեղեկագիր մը պատրաստուած է, որով կը հաստատուի թէ յիշեալ հիւանդութիւններուն վրայ բուժիչ ազդեցութիւն մը ունի անիկա, կը յանձնարարենք որ այդ հիւանդութիւններէն տառապողները խմեն ՔԻՍԱՐՆԱ հանքային ջուրը։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պոլիս, Մաքսատան կից, Նէնի Խան։ Կը ծախուի նաև, Բերա, Սու-Թէրազի փողոցի անկիւնը գտնուող պարքթըժանը, և Գատը-Գիւղ Համարաթի Վարչութիւնը և Քօօբէրաթիվի վաճառատունը, և բոլոր դեղարաններու մէջ։ 36—30

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ Ճէնէրալ Իսշըրանս Քորբորէյշըն Լիմիթըտ
Անգլիական ապահովագրական ընկ.
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան Կեդրոնատեղին. 4 Սէն Բոլս Չըրչեարտ Լոնտոն

Դրամագլուխ	Անգլ.	ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	»	»	122,781
Տարեկան հասոյթ	»	»	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
օսմանեան կայսերական պանքա
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ո՛ և է սէնտիքայի յարած չըլլալով, բացառիկ դիրքի մէջ է և կրնայ ամէն վտանգ ապահովագրել. հետեւաբար շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաններու գիներէն ԶԳԱԼԱՊԷՍ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂՒՈՅՆ ՎՐԱՅ ամենամեծ առատաձեռնութեամբ և արագութեամբ։

ՃՕՐՃ ՉԻՉՆԸԼ ԷՆՏ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՏԱԼԷԹ ԽԱՆ ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՕՍԻԷԹԷ ՄԻՒԹՈՒԷԼ ՖՐԱՆՍԷԶ

ՏԸ ԼԻՕՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՑԱՏՈՒԿ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔՕՆԹՐՕԼԻ ՏԱԿ
Լիօն, Օթէլ տը Վիլ փողոց, թիւ 77
ԱՄԷՆԷՆ ՀԱՐՍՏԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ, ՈՐ 1909 ՄԱՅԻՍ 15ԻՆ ՈՒՆԷՐ

Բաժնետէր	192,169
Ստորագրուած դրամագլուխ	215,573,800 ֆր.
Վճարուած դրամագլուխ	1,581,300 »

Վճարումներ 1 ֆր.էն սկսեալ. 100—500—1000 ֆր.ի և անկէ աւելի գումարներով ապահովագիրներ, 1—12 տարուան և աւելի պայմանաժամի մէջ վճարելի։

Ընդհ. գործակալ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ, ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԵՐԿՐԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՐԱ
Ղալաթիա, Սեն-Պիէր խան, թիւ 25-26
Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալութեան դրամատունն՝ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, Ղալաթիա.
Գործունեայ գործակալներ կը փնտռուին գաւառներու, օսմ. նահանգներու և յիշեալ երկիրներու համար։ Նպաստաւոր պայմաններ։ 50—3

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ՊՐՕԹԷՔԹԸՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Լիվըրփուլ, Չըրչ փողոց, թիւ 38

Ընկերութիւնս իր անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ սովորութեան համաձայն՝ կը հատուցանէ ապահովագրեալներուն բոլոր վնասները։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (սէնտիքա) դուրս կ'աշխատի։

Ամէնէն նպաստաւոր պայմաններ՝ քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութիւն։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։

Արեւելքի Ընդհանուր Տնօրէն
Վիչէն Ա. Գալֆաեան
Կալաթա, Իհասի խան թիւ 7—8։
Գործակալութիւնք, Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Գաղղիական եւ մորթային հիւանդութեան

Երկար ժամանակ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները իրեն մասնագիտութիւն ըրած, Տօքթ. Ուղուրլեան էֆ. որ ծանօթ է արդէն մայրաքաղաքիս Հայ բժշկական դասուն մէջ, աշխատած է բաւական երկար տարիներ Ազգ. Հիւանդանոցի և Շիշլիի Անկելանոցին մէջ։

Իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ, իր գործատեղին, Սիրքէճի Թըրամվայի ճամբուն Ֆէպիւս լուսանկարչատան առաջին յարկը։

Խնամով և կարճ ժամանակի մէջ դարմանուիլ փափաքողները կարող են իր փորձառութեան դիմել, համակրելի բժշկին մեթոտէն օգտուելու համար։

Աղքատները ձրի։

Ծանօթ. — Ամէն տեսակ գործողութիւններ միզանցքի և արգանդի հիւանդութեանց, մասնաւոր խնամքով։ 41—37

Cie RUSSIE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Ցուցք.

Դշ. 6/19 Ինէպօլի, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէսօրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 30/12 Օտեսա. Իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ. 30/12 Իզմիր, Պիրէոն և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ. 31/13 Օտեսա. ժամը 4ին։
ր. 2/15 Սեվաստոպոլ. ժամը 10ին։
Շբ. 2/15 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ. 2/15 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիօս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Սաիտ և Աղեքսանդրիա. ժամը 4ին։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ	տարին	108 ղր.
» » »	վեցամսեայ	60 »
Գաւառներու համար	տարին	108 »
» »	վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համ.	տարեկան	35 ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.։ Բաժնեգիններ անպայման կանխիկ. Ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանդաթն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՑԱՃԵԱՆ